

0201_Ru_Qiyabi_Yekun imtahan testinin sualları

Fənn : 0201 Azərbaycan dili

1 Yazının ən mükəmməl, ən çevik forması hansıdır?

- İdeoqrafik
- Fonoqrafik
- Şəkli
- Piktoqrafik
- Sillabik

2 Yazının ən qədim forması:

- Fikri
- Hərfi
- Əşyəvi
- İdeoqrafik
- Şəkli

3 Əşyəvi yazı dedikdə nə başa düşürsünüz?

- hecavi
- fikri
- hərfi
- əşyəvi
- şəkli

4 Əşyəvi yazı dedikdə nə başa düşürsünüz?

- yazının bütün növlərinin ifadəsi
- fikrin şəkillərdə ifadəsi
- fikrin əşyalarda ifadəsi
- fikrin səslərlə ifadəsi
- fikrin sözlə ifadəsi

5 Cümlələrdən birində iltisəqilik prinsipinin pozulduğuna aid nümunə var:

- Bu gün hamımız doğma Azərbaycanımız üçün çalışmalıyıq.
- Yetişdi toy axşamı, durun, yandırın şamı.
- Qoca diqqətlə qarşdakı cavanları süzdü.
- Uşaqlar tələsə-tələsə sinfə daxil oldular.
- Füzuli öz yaradıcılığında nəzm əsərlərinə üstünlük vermişdir.

6 Dialektologiya haqqındakı fikirlərdən biri səhvdir:

- Dialektləri (şivələri) öyrənən dilçilik sahəsi dialektologiya adlanır.
- Hal – hazırda ədəbi dildə işlənməyən dialekt sözlərin bir qismi tarixən ana dilimizdə olmuşdur.
- Müxtəlif regionlarda işlədilən yerli-məhəlli danışığa dialekt və ya şivə deyilir
- Bədii əsərlərdə dialekt xüsusiyyətlərindən istifadəyə yol verilmir.
- Dialektlər dilimizin tarixini, onun keçdiyi inkişaf yolunu öyrənməkdə ən etibarlı mənbədir.

7 Azərbaycanın dövlət bayrağındakı mavi, qırmızı və yaşıl rənglərin təsviri yazının hansı növünə aiddir?

- sillabik
- piktoqrafik (şəkli)
- əşyəvi
- ideoqrafik (fikri)

fonoqrafik

8 Dövlət gerbindəki palıd budağının təsviri yazının hansı növünə aiddir?

- sillabik
- piktoqrafik (şəkli)
- əşyəvi
- ideoqrafik (fikri)
- fonoqrafik

9 Hansı cərgədə sözlərin hamısında iltisəqilik prinsipi pozulub?

- antihumanizm, anormal, dəmirçilər, sevgi
- bitərəf, qonşugildə, dünənki, dağıntı
- natəmiz, nisgil, qoparmaq, yazıcılar
- gediş, bibimgil, çiyinim, dünyəvi
- mənəvi, yaradıcı, tikinti, əzgil

10 Fleksiyaya uğramış sözlərin verildiyi bəndlərin hansında iş görənə, üzərində iş görülən verilmişdir?

- Zülm, məzlum
- Alim, üləma
- Dərs, tədris
- Hakim, hökm
- Kitab, məktəb

11 Hal-hazırda istifadə etdiyimiz latın qrafikalı əlifba yazının hansı növünə aiddir?

- sillabik
- əşyəvi
- ideoqrafik
- fonoqrafik
- piktoqrafik

12 Uyğun variantı müəyyənəldiniz: I şəkilçinin olmaması və söz kökünün dəyişməməsi, II söz kökünün sabitliyi və həmişə müstəqil lüğəvi mənaya malik olması, şəkilçilərin söz kökündən sonra gəlməsi, III söz kökünün içəridən dəyişməsi və şəkilçilərin sözün müxtəlif yerlərində işlənməsi. 1. flektiv dillər, 2. iltisəqi dillər, 3. kök dillər

- I-1 II-3 III-2
- I-3 II-1 III-2
- I-1 II-2 III-3
- I-3 II-2 III-1
- I-2 II-3 III-1

13 Dilçiliyin bu praktik (təcrübi) sahəsi lüğətlərin tərtibi və yaranma qaydalarını öyrənir:

- qrammatika
- dialektologiya
- leksikologiya
- leksikoqrafiya
- etimologiya

14 Bunlardan ikisi dilçiliyin praktik sahəsidir: 1. nitq mədəniyyəti, 2. Üslubiyyat, 3. Dialektologiya, 4. lüğətçilik, 5. orfoepiya

- 2.3
- 2.5
- 1.3

- 1.4
- 4.5

15 Biri oğuz qrupundan olan dillərə daxildir:

- qumuq
- uyğur
- qazax
- qaqauz
- qırğız

16 Dialektologiya nədir?

- nitq hissələrini öyrənən dilçilik bölməsi
- ayrı-ayrı elm sahələrinə aid sözləri öyrənən dilçilik bölməsi
- dilin lüğət tərkibindən bəhs edən dilçilik bölməsi
- məhəlli xarakterli sözləri öyrənən dilçilik bölməsi
- lüğətlərin tərtibi ilə məşğul olan dilçilik bölməsi

17 Lüğətçilik dedikdə dilçiliyin hansı sahəsi nəzərdə tutulur?

- leksika
- dialektologiya
- etimologiya
- leksikoqrafiya
- qrammatika

18 Ayırı-ayrı məhəlli danışmaları öyrənən dilçilik sahəsi hansıdır?

- morfologiya
- etimologiya
- leksikologiya
- dialektologiya
- fonetika

19 Biri türk dilinin oğuz qrupuna aiddir:

- özbək
- uyğur
- tatar
- türkmən
- qırğız

20 Flektiv xüsusiyyətinə görə ərəb mənşəli daxil sözü ilə qohum olan sözləri seçin: 1.adaxlı, 2.müdaxilə, 3.mədaxil, 4.məddah ,5. idxal

- 1,4,5
- 3,4,5
- 1,2,3
- 2,3,5
- 2,3,4

21 Biri oğuz dil qrupuna aid deyil:

- Azərbaycan dili
- qaqauz dili
- türkmən dili
- özbək dili
- türkiyə türkcəsi

22 Hansı cümlədə iltisafilik prinsipi pozulan söz yoxdur?

Könlü balıq istəyən quyruğunu suya salar.
Nəhl olana mətləbi qandırmaq olurmu?
Bimərhmət əyanlarına şükür,xudaya!

- Bu tablo yeddi rəngli karandaşın sayəsində yaranmışdı
O, bütün fənləri yaxşı oxuyur.

23 Azərbaycan dilinin iltisafiliyi baxımından yolverilməzdir:

sözə əvvəlcə leksik, sonra qrammatik şəkilçilərin artırılması
isimlərə əvvəlcə cəm, sonra mənsubiyyət şəkilçilərinin artırılması
sözə şəkilçilərin ahəng qanununa uyğun artırılması

- şəkilçi artırıldıqda söz kökünün dəyişməsi
sözə eyni zamanda bir neçə şəkilçinin artırılması

24 Bu dillərdə sözün kökü dəyişmir və leksik şəkilçi işlənmişdir. Söhbət hansı dillərdən gedir?

kök və iltisaf dillərdən
aqlütinativ
iltisaf

- amorf
flektiv

25 Adları çəkilən müəlliflərdən birinin rəhbərliyi ilə 1940-ci illərdə Rusca-azərbaycanca lüğət tərtib edilmişdir:

Qarabəy Qarabəyov
Üzeyir Hacıbəyov
Əliğa Şıxlinski

- Heydər Hüseynov
Əliheydər Orucov

26 Hansı fikir səhvdir?

Mədəni-tarixi hadisələrin aydınlaşmasında dil faktları mühüm rol oynayır
Dil faktları xalqın mədəni-tarixi səviyyəsi haqqında təsəvvür yaradır.
Dilin inkişafı xalqın tarixi ilə bilavasitə bağlıdır.

- Dil müstəqil inkişaf qanunlarına malik olduğundan cəmiyyətdəki dəyişikliklərə reaksiya vermir.
Qohum tayfaların dili birləşərək həmin xalqın dilinə çevrilir.

27 Sözün mənşəyini, kökünü, nədən törəməsini öyrənin dilçilik sahəsinə... deyilir.Nöqtələrin yerində yazılmalıdır:

qrammatika
leksikoqrafiya

- etimologiya
nitq mədəniyyəti
dialektologiya

28 Yazının ən mükəmməl, ən çevik forması hansıdır?

- Fonoqrafik
Şekli
İdeoqrafik
Piktoqrafik
Sillabik

29 Azərbaycan dili haqqında verilən fikirlərdən biri səhvdir:

Azərbaycan dilinin fonetik sistemi, əsas lüğət fondu, qrammatik quruluşu ilk orta əsrlərdə (birinci minillikdə) təşəkkül tapmışdır.

Morfoloji quruluşuna görə Azərbaycan dili aqqlütinativ (iltisqa) dil tipinə aiddir.

Azərbaycan dili Azərbaycanda millətlərarası ünsiyyət vasitəsidir.

- Dünyada ən çox Azərbaycan dilində danışan insanların yaşadığı ölkə Azərbaycan Respublikasıdır. Ölkəmizin dövlət idarələrində vəzifə tutan müxtəlif xalqların nümayəndələri öz işlərini məhz Azərbaycan dilində icra etməlidirlər.

30 Aşağıdakı türk dillərindən biri oğuz qrupuna aid deyil:

- qaqauz dili
- türk dili
- Azərbaycan dili
- qırğız dili
- türkmən dili

31 Hər hansı şəxsin nişanlı olduğunu bildirmək üçün barmağına taxdığı nişan üzüyü yazının hansı növü hesab edilməlidir?

- sillabik
- fonoqrafik
- əşyəvi
- ideoqrafik
- piktoqrafik

32 Əşyəvi yazı dedikdə nə başa düşürsünüz?

- fikrin əşyalarda ifadəsi
- fikrin şəkillərdə ifadəsi
- fikrin səslərlə ifadəsi
- fikrin sözlə ifadəsi
- yazının bütün növlərinin ifadəsi

33 İltisqa ilik prinsipinin pozulduğu hansı sözlər Azərbaycan mənşəlidir? 1.xəlqi, 2.Nadinc. 3.oğlum. 4. sinfi.5.laməkan .6.nakişi.7. kimyəvi

- 3,6,7
- 1,4,6
- 2,3,5
- 2,3,6
- 2,5,6

34 Hansı sözdə iltisqa ilik prinsipi pozulmuşdur?

- məktəbdəki
- dostluq
- mərifət
- dünyəvi
- həqiqət

35 Biri oğuz qrupuna daxildir:

- tatar
- qaqauz
- özbək
- uyğur
- qazax

36 Maşın firmalarının çoxunun xüsusi loqosu (fərqləndirici nişanı) var. Bu, yazının hansı növünə aiddir?

- əşyəvi
- şəkli
- fikri
- fonoqrafik
- sillabik

37 Azərbaycan dili haqqında deyilənlərdən biri düzdür:

- Azərbaycan dili iltisqi dildir.
- Azərbaycan dili flektiv dildir.
- Azərbaycan dili qırpçaq qrupuna daxildir.
- Azərbaycan dili həm amorf, həm də flektiv dillərə aid ola bilər.
- Azərbaycan dili amorf dildir.

38 Yazı haqqında deyilənlərdən biri səhvdir:

- Yazının ən çevik forması ideoqrafik yazıdır
- Yazı səslə dilin norma ilə qavrayışını təmin edən işarələr sistemidir.
- Fonoqrafik yazının ilk forması sillabik yazı olub.
- Yazı bəşəriyyətin ən böyük dəyərlərindəndir.
- İlk yazı əşyadan ibarət olub.

39 Divani – lüğət- it -türk əsərinin müəllifi kimdir?

- Hüsam Təbrizi
- Mahmud Qaşğarlı
- Cəmaləddin İbn Mühənnə
- Hinduşah Naxçıvani
- Mirzə Məhəmmədəli Kazım bəy

40 Hakim, hökm, məhkəmə, məhkum, mühakimə sözləri morfoloji quruluşuna görə hansı dil tipinə aiddir?

- flektiv
- flektiv və aqqlütinativ
- amorf və flektiv
- amorf
- aqqlütinativ

41 Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasının neçənci maddəsi dil haqqındadır?

- 19-cu
- 21-ci
- 18-ci
- 22-ci
- 20-ci

42 Azərbaycan Respublikasında 12 noyabr 1995-ci il səsverməsi ilə Konstitusiyada dövlət dilimiz hansı adla təsbit olunmuşdur?

- Azərbaycan dili
- azəri türkcəsi
- türk dili
- azəri dili
- Azərbaycan türkcəsi

43 Kimya dərslərində istifadə olunan işarələr hansı yazı formasıdır?

- Piktoqrafik
- Şəkli

Sillabik

- İdeoqrafik
- Fonoqrafik

44 Lüğətçilik haqqındakı fikirlərdən biri səhvdir:

- Lüğətçilik dilçiliyin nəzəri sahələrindən biridir. Lüğətlər həm müxtəlif dillərin öyrənilməsinə kömək edir, həm də dildə mövcud olan sözləri qeydə alıb ümumiləşdirir. XX əsrin əvvəllərində Azərbaycanda lüğətçilik daha da fəallaşır. XIII-XIV əsrlərdə lüğətçiliyimizin tarixində Cəmaləddin İbn Mühənnə, Hinduşah Naxçıvani və Hümam Təbrizi kimi görkəmli simalar olub. Lüğətçiliyin sürətli inkişafı elmi-mədəni tərəqqi, maarifçiliyin genişlənməsi və siyasi-diplomatik fəallaşma ilə bağlıdır.

45 Flektiv dil qrupuna aid sözləri göstərin:

- Ürəfa, arif, maarif
- Bacı, baca, bacar
- Nəfs, nəfis
- Sıxlıq, sıxdır
- Ayrı,ayrılıq

46 Sözüün əslini bərpa etmək, onun başqa söz və mənalarla əlaqəsini öyrənmək üçün aparılan dilçilik araşdırmasına nə deyilir?

- leksik təhlil
- etimoloji təhlil
- sintaktik təhlil
- morfoloji təhlil
- dialektoloji təhlil

47 Lotereya təbliğ edən plakatda 2500 manata udmaq olar sözlərindən sonra maşın, fotoaparat və s. əşyaların şəkilləri verilsə, bu, yazının hansı növünə aid edilir?

- əşyəvi
- ideoqrafik
- fonoqrafik
- piktoqrafik
- sillabik

48 Dil haqqında deyilənlərdən biri səhvdir:

- Dil ünsiyyət vasitəsidir.
- Dilin başqa bir funksiyası insanı əhatə edən əşya və hadisələri əks etdirmək, onların adlarını bildirməkdir.
- Dil orqanizmdə II siqnal sisteminin nəticəsidir ki, bu da canlılardan ancaq insana aiddir.
- Dilin I funksiyası insanlar arasında əlaqə yaratmaq, cəmiyyətdə ünsiyyət vasitəsi olmaqdır.
- Dil sırf bioloji hadisədir.

49 Hansı birləşmənin asılı tərəfində iltisəqilik pozulub?

- sizin fikriniz
- hecavi yazı
- gülün ətri
- lügəvi mənə
- dəyirmi stol

50 Hansı birləşmənin əsas tərəfində iltisəqilik pozulub?

onun xətti

kimyəvi element

hərfi yazı

- sənin şəklin
- sinfin uşaqları

51 Yazının bu növündə bir neçə səs bir işarə ilə ifadə olunur

əşyəvi

hərfi

şəkli

- hecavi
- fikri

52 Şəkli yazıya aid olanı göstərin:

nəqliyyat yolunda qoyulmuş nida işarəsi

suyun H₂O işarəsi ilə göstərilməsi

aptekin pəncərəsindəki ilan şəkli

- ət mağazasının vitrinindəki inək kəlləsi şəkli
- toy zamanı ələ xına qoyulması

53 Flektiv dillərin xüsusiyyətinə əsasən ərəb mənşəli qohum (eyniköklü) sözlərin sırasını göstərin:

tərkib, mürəkkəb, katib

nəzər, nazir, mənzum

şəkil, təşkil, müştərək

- hökm, hakim, məhkəmə
- nazim, mənzerə, tənzim

54 Bu dillərdən biri oğuz qrupuna daxildir:

özbək

qırğız

qazax

- qaqauz
- qumuq

55 Topqarıdakı ayaq izləri hansı yazıya aid edilə bilər?

sillabik

fikri

əşyəvi

- şəkli
- həm əşyəvi, həm şəkli

56 Dil haqqındakı fikirlərdən biri səhvdir:

Ünsiyyət vasitəsi kimi dil yalnız insana məxsusdur.

İctimai hadisədir

İrqi və irsi cəhətlərlə bağlı deyil.

- Dil tarixən çox dəyişkəndir
- Ünsiyyət vasitəsidir.

57 Kimya dərslərində öyrəndiyimiz yazılar (məsələn, duzun NaCl işarəsi ilə bildirilməsi) hansı yazıya uyğun gəlir?

piktoqrafik yazıya

sillabik yazıya

əşyəvi yazıya

- ideoqrafik yazıya
afonoqrafik yazıya

58 İnsanların bir-biri ilə ilk yazılı əlaqəsi nəyin köməyi ilə olub?

- şəkillərin və hərflərin
rəməzlərin
şəkillərin
- əşyaların
hərflərin

59 Azərbaycan dili hansı xüsusiyyətlərinə görə iltisacı dillərə aiddir?

- alınma sözlərin çoxluğuna görə
ahəng qanununun sabitliyinə görə
türk dilləri ilə qohumluğuna görə
- morfoloji quruluşuna görə
cümlədəki sözlərin sırasına görə

60 Yazının ən qədim forması:

- Əşyəvi
İdeoqrafik
Şəkli
Fikri
Hərfi

61 Toy dəvətnaməsinin üzərindəki qoşa üzük təsviri yazının hansı növü hesab edilməlidir?

- ideoqrafik
piktoqrafik
əşyəvi
fonoqrafik
sillabik

62 Yaxın adamı vəfat etmiş şəxsin evinin qapısına qara kələğayı bağlanması yazının hansı növünə aiddir?

- sillabik
şəkli
fikri
- əşyəvi
hərfi

63 Mənsubiyyətə görə dəyişərkən sözlərdən birində iltisاقilik prinsipi pozulmur:

- çiyin
ovuc
oğul
- oyun
boyun

64 Hansı söz birləşməsinin asılı tərəfində iltisاقilik prinsipi pozulmuşdur?

- onun əyni
oğulun fikri
ilin fəsilləri
- alnımın qırışları
tale yolları

65 Yazının ən mükəmməl, ən çevik forması bunlardan hansıdır?

- şəkli və fikri
- fikri
- şəkli
- hərfi
- əşyəvi

66 Yol işarələri yazının hansı növünə aiddir?

- həm ideoqrafik, həm də fonografik
- fonografik
- piktoqrafik
- ideoqrafik
- əşyəvi

67 Hansı söz birləşməsinin əsas tərəfində iltisəqilik pozulmuşdur?

- sinif fəalları
- uşağın arzusu
- məharətli əllər
- sizin oğlunuz
- kimyəvi reaksiya

68 Hansı söz birləşməsinin asılı tərəfində iltisəqilik prinsipi pozulmuşdur?

- gülün ətri
- burunun ucu
- ananın sözü
- sinfin fəalları
- sizin oğlunuz

69 Bunlardan biri leksikoqrafiyaya aid edilə bilməz:

- lüğətlətlərin tərtibolunma prinsiplərinin öyrənilməsi
- türk dilçiliyinin qədim sahələrindən biri olması
- tərcümə lüğətinin hazırlanması
- dilin lüğət tərkibinin öyrənilməsi
- dilin təcrübi sahələrindən biri olması

70 Azərbaycan dövləti beynəlxalq münasibətlərdə hansı dildə təmsil olunur?

- ingilis və rus dillərində
- rus dilində
- türk dilində
- Azərbaycan dilində
- ingilis dilində

71 Hansı bənd flektiv dillərə aid eyniköklü sözlərdən ibarətdir?

- ailə, əyalət, övliya
- gülüş, gülünc, gülməli
- güçlü, güllük, güldan
- fikir, təfəkkür, mütəfəkkir
- düyü, düyün, düyünçə

72 Fikirlərdən biri səhvdir:

Azərbaycan dili iltisəqi dildir.

Leksikoqrafiya dilçiliyin praktik sahəsidir
Qaqauz dili oğuz qrupuna aiddir.

- Kök dillərdə sözün kökü içəridən dəyişir.
Yazının ən çevik forması fonografik yazıdır.

73 Yüksək gərginlikli elektrik şəbəkəsinin üstündə çəkilən kəllə şəkli hansı yazı növünə aiddir?

- əşyəvi
- şəkli
- hərfi
- fikri
- hecavi

74 Aşağıdakı sözlərdən hansında yalnız açıq saitlər işlənmişdir?

- maneə
- bioloq
- layihə
- naməlum
- riayət

75 Deyilişi yazılışından fərqlənən sözlər cərgəsini göstərin:

- uşaqlar, maraqlı
- kitab, qələm
- hamı, sadə
- meşə, elan
- meşəlik, şəhər

76 Sonor samitlərin ahəngi hansı sırada gözlənilmişdir?

- liberal, Lamiyə, naringi
- müəllim, Nurlan, mineral
- nevroluq, Nadir, müayinə
- domino, Nargilə, narıncı
- layihə, limonad, Laləzar

77 Dovşan sözünün fonetik təhlili ilə bağlı səhv cavabı göstərin: 1.6 səs, 6 hərfdən ibarətdir. 2.(o), (a) qalın, açıq saitlərdir. 3. 1 cingiltili və 2 kar samit işlənmişdir. 4. İkihecalıdır, vurğu son hecaya düşür. 5. Qalın saitlərin ahəngi gözlənilmişdir.

- 3,5
- 2,3
- 1,2
- 1,3
- 2,4

78 Tüstu sözünün fonetik təhlilindəki səhvləri göstərin: 1. 5 səs, 5 hərfdən ibarətdir. 2. İkihecalı sözdür, vurğusu birinci hecaya düşür. 3. İki incə, dodaqlanan, qapalı sait var. 4. Sözdə üç kar samit işlənmişdir. 5. Ahəng qanununa tabe olur.

- 2,3
- 2,4
- 4,5
- 1,2
- 1,5

79 Azərbaycan dili hansı dil qrupuna aiddir?

- amorf
- bədi
- flektiv
- iltisqi
- publisistik

80 Hansı cərgədə sözlərin sonundakı cingilti samiti kar qarşılığı ilə əvəz etdikdə sözlərin ikisinin də mənası dəyişir?

- bağ, ağac
- qəlb, atlaz
- dağ, sənəd
- göy, palaz
- rəng, kitab

81 Hansı birləşmənin asılı tərəfinin son samiti cingilti tələffüz olunur?

- qılınc ağzı
- kənd həkimi
- palıd qozası
- nəhəng motorlar
- müdrək adam

82 Hansı söz birləşmələrinin I tərəfinin son samiti tələffüz zamanı karlaşır: 1.palıd qozası, 2.palıd ağacı, 3.dörd manat, 4.dörd uşaq, 5.kitab satışı

- 2,3
- 2,5
- 2,4,5
- 1,3,5
- 1,3,4

83 K hərfi hansı sözdə (g) samitinin kar qarşılığını ifadə edir?

- kassa
- ləçək
- marka
- çəki
- seçki

84 Verilmiş sözlərdən neçəsində q hərfi (k) səsinə ifadə edir? Məqsəd, qəbul, qəzet, nöqtə, maraq, diqqət, nöqsən, parlaq, yarpaq, qəza

- 5
- 2
- 1
- 4
- 3

85 Hansı hərf bir qrup sözlərdə (k) səsinə ifadə edir?

- y
- g
- ğ
- q
- x

86 Cərgələrdən birindəki sözlərdə eyni səs müxtəlif hərflərlə ifadə olunmuşdur:

nöqtə, doqquz
var, bar
kənd, kağız
● rəqs, kadr
itki, bitki

87 Hansı danışıq səslərinin əmələ gəlməsində hava axını, əsasən, burun boşluğundan çıxır?

v,e
s,ş
l,r
● m,n
p,b

88 Tərkibində yalnız qapalı saitlər işlənmiş, ahəng qanununa tabe olmayan əsl Azərbaycan sözlərini göstərin: 1. ilan.2. vüqar.3. işıq.4. şüur.5. vacib.6. ilxı

2.5
4.5
1.2
● 3.6
1.6

89 Hansı sıradakı sözlərdə incə saithlərin hamısı işlənmişdir?

enlikürək güləşçi
incə söhbət
döyüş bölgəsi
● yeni görüşlər
məktəbin həyəti

90 Hansı sözdə kar samitlər yanaşı işlənmişdir?

köçkün
taxta
xəstə
● hərəkətsiz
bitki

91 Hansı cərgədə ahəng qanununun pozulduğu əsl Azərbaycan sözləri verilmişdir?

şəfa, şələlə, sirdaş
şəkil, ömür, beyin
kitab, medal, sait
● işıq, ilıq, işartı
heca, samit, vasitə

92 Xəstə sözünün fonetik təhlilindəki səhvi göstərin:

Vurğu ikinci hecaya düşür.
(ə)- incə, açıq, dodaqlanmayan saitdir
5 hərf, 5 səsdən ibarətdir.
● Samitlərin üçü də kəndir.
İkihecalıdır.

93 Çıraq sözünün fonetik təhlilindəki səhvi göstərin :

İkihecalıdır, vurğu ikinci hecaya düşür.
Sözdə qalın, dodaqlanmayan saithlərin ahəngi gözlənilmişdir.

Deyilişi ilə yazılışı fərqlənir.

- Bir kar (ç), iki cingiltili (r),(q) samitləri işlənmişdir. Saitlərdən biri açıq, digəri qapalıdır.

94 Ahəng qanunu haqqında verilən fikirlərdən biri səhvdir:

Ahəng qanununun tələbinə görə dilimizə məxsus şəkilçilər iki və dörd cür yazılır.

Sözdə eynicinsli səslərin bir-birini izləməsinə ahəng qanunu deyilir.

Ahəng qanunu dilimizin əsas fonetik qanunudur.

- Əsl Azərbaycan sözləri istisnasız olaraq, həmişə ahəng qanununa tabe olur. Ahəng qanununun kök və şəkilçinin bitişdiyi yerdə daha möhkəm olur.

95 Əlifba...1.hərflərin müəyyən sıra ilə düzülüşüdür.2.şifahi dilin göstəricisidir.3.səslərin öyrənilməsi bölməsidir.4.ərəb dilindən alınma sözdür.5.yunan mənşəli sözdür.

1.5

2,3,5

1,2,4

- 1.4

2.4

96 Hansı sözdəki qalın, dodaqlanan, qapalı sait səs uzun tələffüz olunur?

texnikum

xudahafiz

hovuz

- Səbuhi

müsavat

97 Sözlərdən hansında cingiltili samit səs iştirak etmir?

seçki

xasiyyət

itki

- həssas

yetərsay

98 Hansı sözlərin hamısında ahəng qanunu pozulub?

sarmaşığı, mahnı, güzgü

zənbil, sabun, mərdanə

maşın, sürücü, təhsil

- Samir, sahil, şələlə

qayçı, bələğət, həzin

99 Neçə sözdə eyni zamanda həm açıq, həm də qapalı sait işlənmişdir? İşıq, balıq, vergül, sərgi, sütun, ömür, zəngin.

1

2

3

- 5

4

100 Saitlərdən birinin uzanması ilə mənası dəyişən sözlər hansı sıradadır?

kitab, katib

əsir, süfrə

gəlin, əkin

- dava, bəzən
məna, mina

101 Tərkibində yalnız dodaqlanmayan qapalı saitlər olan söz hansıdır?

- qürub
ildırım
Mələhət
təndir
qazıntı

102 Hansı sözlərin tərkibində yalnız açıq saitlər işlənmişdir?

1.yorğun,2.sürü,3.qalın,4.bildirçin,5.dovşan,6.meşə

- 1.5
5.6
1.3
2.4
3.5

103 Danışıq səslərinin yaranmasında hansı danışıq üzvləri daha fəal iştirak edir?

- Dişlər, səs telləri, qırtlaq
Dil, dodaqlar, səs telləri
Dişlər, burun boşluğu, ağız boşluğu
Ağ ciyər, dodaqlar, səs telləri
Ağ ciyər, nəfəs borusu, dil

104 Səadət sözündə neçə səs və neçə hərf vardır?

- 5 səs, 5 hərf
5 səs, 6 hərf
4 səs, 5 hərf
4 səs, 6 hərf
6 səs, 6 hərf

105 Hansı sözdə hərflərin sayı səslərin sayından bir vahid azdır?

- alim
radio
dəmir
könül
gündüz

106 Yalnız kar samitlərdən ibarət olan cərgəni göstərin:

- p,f,x,t,q,y
e,m,ş,s,n,d
k,z,g,ç,h,j
x,b,t,v,ş,ğ
p,t,ş,s,x,f

107 Hansı sözdəki bütün samitlər kar qarşılığı olmayan cingiltili samitlərdir?

- dərman
limon
narşərab
hazırlıq
məcnun

108 Hansı sözdə cingiltili qarşılığı olmayan kar samit işlənmişdir?

- çətin
- hədiyyə
- xatirə
- fərman
- şələlə

109 Cərgələrin birində cingiltili samitin kar qarşılığı səhv verilib:

- ğ-x
- v-p
- g-k
- j-ş
- z-s

110 Cümlədə ahəng qanununa tabe olmayan neçə söz işlənmişdir? Gülzar bir misalın həllində kömək üçün sinif yoldaşı Ramizə müraciət etdi.

- 1
- 4
- 5
- 3
- 2

111 Ahəng qanunu hansı cərgədəki sözlərdə pozulmuşdur?

- odun, boru, möhür
- qaşiq, beşik, zərif
- musiqi, insan, hakim
- qələbə, qəsəbə, araba
- Kiyev, Bağdad, Berlin

112 Hansı sözlərdə yalnız dodaqlanan saitlər işlənmişdir? 1.kobud,2.dönüş, 3.aydınlıq,4. uzaq, 5. könül

- 1,2,4
- 1,2,5
- 1,4,5
- 2,4,5
- 2,3,5

113 Hansı cərgədəki sözlərdə qalın saidlərin hamısı iştirak edir?

- ana, qohum
- qoyun, arı
- quzu, qoç
- arzu, gül
- otaq, qapı

114 Yalnız incə saidlər hansı cərgədədir?

- a,e,o,ö,ə
- e,ə,i,ö,ü
- a,ı,o,u
- ı,i,u,ü
- o,u,ö,ü

115 Dil və alt çənənin yuxarıya doğru qalxması nəticəsində ağız boşluğunun daralması hansı saidlərin tələffüzü üçün səciyyəvi xüsusiyyətdir?

- qalın
- qapalı
- açıq
- dodaqlanmayan
- incə

116 a,ə,ö saitlərini birləşdirən nədir?

- Qalın saitlərdir.
- Açıq saitlərdir.
- İncə saitlərdir.
- Dodaqlanmayandır.
- Qapalı saitlərdir.

117 Dilçiliyin danışıq səslərini öyrənən bölməsi necə adlanır?

- morfologiya
- fonetika
- söz yaradıcılığı
- leksika
- sintaksis

118 Orfoqrafik səhvi göstərin:

- sənin oğlun
- beyinin möcüzələri
- quzu beyni
- oğulun yaxşısı
- Məlikməmmədin nağlı

119 Çiçək sözüə hansı şəkilçi qoşulduqda onun vurğusu dəyişmişdir?

- -li
- -lik
- -dir
- -dən
- -lər

120 Cümlələrdən birində oğul sözünün kökündəki u hərfi düşməməlidir. Orfoqrafik səhvi tapın:

- Oğlum universitetdə oxuyur.
- Oğlum pisi-yaxşısı olmur.
- Onun oğlu bu il məktəbi qurtarır.
- Oğlumuz, deyəsən, ağıllanıbdır.
- Oğlum yaman dəcəldir.

121 Hansı sıra yalnız vurğu qəbul etməyən şəkilçilərdən ibarətdir?

- -il4 , -da2 , -intı4
- -lar 2 , -çı 4 , -cıl
- -gil , -madan2 , -casına 2
- -dan2 , -dı4 , -sız4
- -ar,2 , -ır 4 , -acaq2

122 Vurğusu dəyişməklə mənası dəyişməyən sözlər hansılardır? 1.gözlə, 2.xeyli, 3.büzmə,4.azdır,5.damcı,6.sahil

- 4,5,6
- 1,5,6

2,4,5

1,3,6

● 2,5,6

123 Sözlərdən birində qoşa samitlərdən birincisi kar samit kimi tələffüz olunur:

gülle

fəaliyyət

● saqqal

müəllim

təəccüb

124 Hansı sözdə kar samit cingilti tələffüz olunur?

divar

● hoppanmaq

kağız

qəzet

işdən

125 Bir çox sözlərdə kar samit yanaşı işləndikdə ikinci samit özünün cingilti qarşılığı kimi tələffüz edilir. Bu qaydaya hansı bənddəki söz uyğun gəlir?

sehrbaz

● dəftər

şəffaf

anbar

126 Sonu qoşasamitli sözlər neçə hecalı olur?

Belə sözlər müxtəlif hecalı ola bilər.

iki

üç

dörd

● bir

127 Hansı sözlərdə vurğu birinci hecaya düşür? 1.həyat , 2.yenə,3.amma,4.əlbəttə,5. bayaq

1,3,5

2,3,4

● 2,3,5

1,2,4

1,4,5

128 Sətirdən-sətrə keçirmək üçün hecalara düzgün ayrılmayan sözlər hansı cavabda göstərilib? 1.bə-di-i,2.Dağs-tan,3.dia-qram,4.a-na,5.sür-ət,6.kitab-larımız

1,2,5

● 1,4

2,3

2,3,5

4,5

129 Hansı söz səhv yazılmışdır?

təəccüb

● inqilap

nəsil

sətir

sədr

130 Tələffüzü və yazılışı fərqlənməyən sözü göstərin:

- yarpaq
- kürk
- torpaq
- çiçək
- külək

131 Polad sözünə bu şəkilçilərdən biri artırıldıqda kökün son samiti (t) kimi tələffüz olunur:

- -1
- - da
- ımız
- a
- in

132 Vurğudan asılı olaraq mənası dəyişə bilən sözü müəyyənləşdirin:

- məhkəmə
- qovurma
- tirmə
- barama
- xurma

133 Vurğusu son hecaya düşən sözü göstərin:

- sanki
- yenə
- sapsağlam
- bayraqdar
- respublika

134 Dilimizdə vurğunun yeri, əsasən, sözün hansı hecasıdır?

- həm orta, həm son hecası
- son hecası
- ilk hecası
- orta hecası
- həm ilk, həm orta hecası

135 Sözlərdən birinin hecalara bölünməsi yanlıştır:

- e-ma-lat-xa-na
- mək-təb-li
- qur-ucu-luq
- ə-ziz-lə-mək
- müb-tə-da

136 Sözdə hecaların sayı necə müəyyənləşdirilir?

- kar samitlərin sayına görə
- saitlərin sayına görə
- samitlərin sayına görə
- dodaqlanan saitlərin sayına görə
- açıq saitlərin sayına görə

137 Hansı sözlərdə cingilti samit özünün kar qarşılığı kimi tələffüz olunur?1. möhtəşəm,2. poladdan,3. vüqarlı,4. azaddır,5. nəğməkar

- 1.4
- 2.4
- 2,4,5
- 1,2
- 3,4,5

138 Sözlərdən biri omonimlik xüsusiyyəti daşıyaraq, isim və fel kimi işlənə bilər:

- alın
- bilək
- əsər
- ağır
- əkin

139 Hansı cərgədəki söz birləşmələrinin hamısında I tərəflər məcazi mənada işlənmişdir?

- ağır xasiyyət, qızıl ürək, soyuq münasibət
- kamil insan, torpaq yol, yüklü qatar
- ağır yük, acı meyvə, şirin söhbət
- ağır xasiyyət, qızıl ürək, soyuq hava
- yüklü tale, soyuq hava, ağır yük

140 Qalibiyyət sözünün leksik təhlili ilə bağlı düzgün fikirləri seçin:1.Köhnəlmiş sözdür.2.Alınma sözdür.3.Antonimi vardır.4.Omonim kimi işlənə bilər.5. Qabiliyyət sözünün sinonimidir.6.Müstəqil leksik mənaya malikdir.

- 3.4
- 5,6
- 2,3,6
- 1,3,5
- 2,4,6

141 Sözlərdən biri omonimlik xüsusiyyəti daşıyaraq, fel və sifət kimi işlənə bilər:

- yağ
- çat
- yar
- dağ
- sağ

142 Biri həm omonim, həm də çoxmənalı söz kimi işlənə bilər:

- kök
- durna
- nəbz
- baş
- zindan

143 Çoxmənalı sözlər cərgəsini göstərin:

- qapı, gəmi, tel
- baş, diş, burun
- göz, dolu, tar
- qaz, gül, qurd
- daraq, çay, top

144 Zəif sözünün leksik təhlili ilə bağlı səhv fikirləri göstərin: 1. Alınma sözdür. 2.Leksik mənasına görə gücsüz deməkdir. 3.Təkmənalı sözdür. 4. Qorxaq , cəsarətsiz sözləri ilə sinonimdir. 5.Antonimi yoxdur.

- 1.3
- 1,2,3
- 1,2,4
- 2.4
- 3,4,5

145 Frazoloji birləşmələr haqqındakı səhv fikri göstərin:

- Tərəfləri birlikdə bir leksik mənanı ifadə edir.
- Bütövlükdə cümlənin bir üzvü olur.
- Nitqə xüsusi ifadəlilik və canlılıq gətirir.
- Belə birləşmələrin tərkibindəki sözlər öz həqiqi mənalərini itirib məcazi mənada işlənir.
- Dildə hazır şəkildə olmur, yalnız nitq prosesində yaranır.

146 Hansı sözləri yerinə görə həm arxaik, həm də ümumişlək hesab etmək olar? Ozan, 2.ağac,3.dəli,4.pendir,5.tramvay,6.qopuz,7.donluq

- 2,3,6
- 1,6,7
- 1,2,3
- 3.4
- 2,3,7

147 Hansı xüsusiyyətlər, əsasən, alınma sözlərə aiddir?1.Ahəng qanununun gözlənilməsi,2.Eynicinsli qoşa saitlərin işlənməsi,3.Sözün r samiti ilə başlanması,4.Vurğunun son hecaya düşməsi,5. Uzun saitlərin olması

- 2.4
- 1.3
- 1,4,5
- 3,4,5
- 2,3,5

148 Hansı omonimlər müxtəlif nitq hissələrinə aiddir? 1.mürəkkəb, 2.nəticə, 3.qurd, 4.yaş,5.çay,6.şam

- 1.4
- 1,6
- 2.3
- 3,6
- 4.5

149 Sözlərdən neçəsi çoxmənalıdır?Almaq, qaş,səyyah, göz, qar, şeir, sahil

- dördü
- altısı
- beşi
- ikisi
- üçü

150 Əhvalat sözünün leksik təhlilində harada səhvə yol verilmişdir?

- Ümumişlək sözdür
- Leksik və qrammatik mənaya malikdir.
- Sinonimi yoxdur.
- Alınma sözdür
- Antonimi yoxdur.

151 Köhnəlmiş sözlər cərgəsini göstərin:

- sürü, qoyun, quzu
- yanacaq, çirpi, odun
- qarı, qaymaq, qonur
- yağmalamaq, suç, güz
- dəsmal, döşəmə, tavan

152 İmtahan sözünün leksik təhlilindəki səhvi göstərin:

- Alınmadır.
- Ümumişlək sözdür
- “sınaq” və “yoxlama” sözləri ilə sinonimdir.
- Antonimi yoxdur.

- Termindir

153 Nümunələrdən neçəsi frazeoloji birləşmədir? Təpəyə qalxmaq, çayın sahili, üzə durmaq, başa salmaq, kitabın cildi, maraqlı kitab, qara yaxmaq, gözə gətirmək.

- 3
- 4
- 5
- 2
- 6

154 Sözlərdən neçəsi yalnız termin kimi işlənə bilər? Sifət, xəbər, poema, qrammatika, ada, say, boğaz, sinif.

- 6
- 5
- 4
- 3
- 2

155 Hansı cərgədəki sözlərin ikisi də çoxmənalıdır?

- üz, burun
- ayaq, insan
- sel, su
- bel, çəki
- yağış, dolu

156 Hansı omonimlər müxtəlif nitq hissələrinə aiddir? 1. Bal, 2. tut, 3. çən, 4. top, 5. əqrəb, 6. yol

- 1,3,5
- 2,6
- 1,4
- 2,3,4
- 4,5

157 Birləşmələrin hansında asılı tərəf həqiqi mənada işlənmişdir?

- güclü cavab
- qızıl üzük
- qızıl payız
- çiy söz
- yumşaq xasiyyət

158 Hansı cərgədəki sinonimlər həmişə bir-birini əvəz edə bilər?

yoxlamaq, sınamaq

- eynək, çeşmək
gözəl, göyçək
ürək, könül
dava, müharibə

159 Türk mənşəli çağdaş sözü hansı alınma sözün qarşılığıdır?

- mütərəqqi
mübariz
mötəbər
müasir
humanist

160 İsimlərdən ibarət sinonim cərgəni göstərin:

- ayrı-başqa, amma-ancaq
almaq-götürmək, atmaq-tullamaq
gödək-qısa, qoca- yaşlı
arzu-istək, gözlük-çeşmək
tez-sürətlə, asta-yavaş

161 Dilotu yemək frazeoloji birləşməsinin antonimi hansıdır?

- dilə gəlmək
dil tökmək
dilə-ağıza düşmək
ağızına su alıb oturmaq
dil-boğaza qoymamaq

162 Çoxmənalı sözlər nədir?

- Müxtəlif mənalı ayrı-ayrı sözlərdir.
Eyni və ya yaxın mənalı sözlərdir.
Yazılışı və deyilişi eyni, lakin mənalari müxtəlif olan sözlərdir.
Əsas məna ilə bağlı əlavə məna da bildirən sözlərdir.
Əks mənalı sözlərdir.

163 Sinonim və antonimlər üçün ortaq xüsusiyyət hansıdır?

- bir- biri ilə müəyyən bağlılığı olan sözlərdən təşkil olunmaq
bir-birinə əks mənalari bildirmək
bir-birinə yaxın mənalari bildirmək
eyni nitq hissəsinə aid sözlərdən ibarət olmaq
eyni mənalari bildirmək

164 Hansı sözün müstəqil leksik mənası yoxdur?

- habelə
dağ
maral
lalə
əmr

165 Qara sözü hansı variantda məcazi mənada işlənmişdir?

qara pişik
qara torpaq
qara parça

- qara gün
qara portfel

166 Yumşaq və sərt sözləri hansı sırada həqiqi mənada işlənmişdir?

- yumşaq rəftar, sərt iqlim
yumşaq cəza, sərt hərəkət
yumşaq xasiyyət, sərt baxış
- yumşaq saç, sərt qaya
yumşaq səs, sərt təbiət

167 Dialekt sözləri nədir?

- İxtisas, peşə ilə əlaqədar sözlərdir.
Bir-birinə yaxın mənalı sözlərdir.
Bir-birinə əks mənalı sözlərdir.
- Məhəlli xarakterli sözlərdir.
Nitqdə, əsasən, hamı tərəfindən işlədilən sözlərdir

168 Biri neologizmdir:

- zərbəçi
təxəllüs
ləqəb
- fayl
yenilikçi

169 Frazoloji birləşməni seçin:

- fikrini bildirmək
başını tərپətmək
qolunu kəsmək
- ürəyini qırmaq
arxayın olmaq

170 Arş , güz , damu sözləri aşağıdakı söz qruplarından hansına aiddir?

- terminlər
neologizmlər
dialekt sözləri
- köhnəlmiş sözlər
alınma sözlər

171 Sözlərdən yalnız biri omonim kimi işlənə bilər:

- atlas
həyat
qəzəl
- yağ
altı

172 Sinonim sözlər cərgəsini göstərin:

- göz, qaş, baş
həkim, hakim, sənəd
ləpə, çay, dəniz
- hündür, yüksək, uca
səhər, axşam, gündüz

173 Qarmonun dili və uşağın dili birləşmələrindəki dil sözü aşağıdakılardan hansına aiddir?

- təkmənalı söz
- antonim
- omonim
- çoxmənalı söz
- sinonim

174 Hansı sıradakı sözlər antonim deyil?

- küsmək-barışmaq
- ağarmaq-qaralmaq
- almaq-vermək
- yatmaq-qızarmaq
- açmaq-bağlamaq

175 Təkmənalı sözü göstərin:

- ağız
- qol
- burun
- ürək
- ayaq

176 Biz gündəlik nitqimizdə, əsasən, hansı sözlərdən istifadə edirik?

- neologizmlərdən
- terminlərdən
- dialekt sözlərindən
- ümumişlək sözlərdən
- alınma sözlərdən

177 Səhv fikri tapın:

- Feil çoxkateqoriyalı nitq hissəsidir.
- Vacib şəklinin inkarı ma2 şəkilçisi və "deyil" ədatı ilə düzəlir.
- Məsdər təsriflənməyən feil formasıdır
- Feili sifətlər substantivləşə bilirlər.
- Feillərin hamısı təsriflənir.

178 Aşağıdakı sözlərdən hansının yazılışı səhvdir?

- 2,3
- 2,3,4
- 2,3,5
- 1,2,3
- 1,4,5

179 Sözlərdən hansı fəlin əmr formasındadır?:

- çöküntü
- saxla
- gözləsə
- başlamalı
- tikinti

180 Başlanğıc formada olan sözləri göstərin:1.ovçuluq, 2. Buruqları, 3. zavodların ,4. bağbanın ,5. Qardaşlıq,6. məktəblilərə,7. Güldəndəki, 8. Evdarlıq

1,5,6,7

- 1,5,7,8
- 1,2,3,4
- 2,3,4,5
- 1,4,5,6

181 Düzəltmək sözü hansı nitq hissəsidir?

isim

- fel
- ədat
- əvəzlik
- sifət

182 Qrammatik şəkilçilərdən sonra da işlənə bilən leksik şəkilçilər hansılardır?

-la2, - ağan, - əyən

- ça2, -ca 2, -lan2

-ma 2,- ış4 , -ban

-cıl4, -qan,- kən

- - gil, -dakı 2 , - k14

183 Alınma şəkilçilər haqqında hansı fikir düzgündür?

Dilimizə yalnız fərdən isim düzəldən şəkilçilər keçə bilər.

Dörd cür yazılır

- Yalnız leksik şəkilçilərdən ibarət olub, bir cür yazılır.
- Dilimizdə yalnız fars dilindən alınma şəkilçilər işlənir
- Həm leksik, həm də qrammatik şəkilçilər alınma ola bilər.

184 Hansılar sadə sözlərdir?1.bürkü, 2.seçki, 3.əski,4.ölçü,5.tülkü, 6.içki

1,3,6

- 1,3,5
- 1,2,5
- 3,4,6
- 2,3,5

185 Kitabxanadakıları sözünün başlanğıc formasını göstərin:

- kitabxanadakı
- kitabxana
- kitabxanada
- kitab
- kitabxanadakılar

186 Hansı cərgədəki sözlər eyniköklüdür?

gülüş, güllük, güldən

gözlük, gözəl, gözləmək

bağça, bağırıtı, bağlamaq

ovçu, ovlaq, ovuc

- başçı, başlamaq, başlıq

187 Başqa dillərdən Azərbaycan dilinə hansı şəkilçilər keçmir?

leksik şəkilçilər

isimdən sifət düzəldən şəkilçilər

- qrammatik şəkilçilər

bir cür yazılan şəkilçilər
ön şəkilçilər

188 Qaç sözüne qoşula bilən şəkilçilərdən hansılar leksik şəkilçilərdir? 1. –qın, 2.– ış, 3.– dı, 4.–ır, 5.– ağan

- 1,3
- 1,2,5
- 1,4,5
- 2,3,5
- 3,4

189 Sözlərdən hansı digərləri ilə eyniköklü deyil?

- işcil
- işarə
- işçi
- işlək
- işsiz

190 Nitq hissələri haqqında verilmiş fikirlərdən biri səhvdir:

- Əsas nitq hissələrinin həm leksik, həm də qrammatik mənası olur.
- Bütün nitq hissələri suala cavab verir.
- Sözlər daşdıqları leksik-qrammatik mənaya görə nitq hissələrini əmələ gətirir.
- Nitq hissələri dilçiliyin morfolojiya şöbəsində öyrənilir
- Köməkçi nitq hissələri yalnız qrammatik mənaya malikdir

191 Azərbaycan dilində sözün tərkibi neçə hissədən ibarət olur?

- 1
- 2
- 5
- 4
- 3

192 Morfologiyada nə öyrənilir?

- söz birləşmələri və cümlələr
- sözün tərkibi, nitq hissələri və onların dəyişmə qaydaları
- sözlərin mənşəyi
- yalnız nitq hissələri
- yalnız sözün tərkibi

193 Bir cür yazılan şəkilçini göstərin:

- lı
- ın
- ımız
- –daş
- lar

194 Alınma şəkilçili söz hansıdır?

- şəhərli
- nəğməkar
- üzümçü
- küləkli
- sərinlik

195 Əkinçilikdən sözünün başlanğıc formasını göstərin:

- əkinçilikdən
- əkinçi
- əkinçilik
- ək
- əkin

196 Ön şəkilçilər hansı cərgədədir?

- lar,-lıq,-laş,-la
- -ba,-bi,-na,-anti
- ar, -maz,-inca,-araq
- poli, -anti,-keş,-kar
- mış,-ar,-acaq,-ıb

197 İki cür yazılan şəkilçilərin tərkibində hansı saitlər işlənir?

- incə saitlər
- a,ə saitləri
- bütün saitlər
- yalnız qapalı saitlər
- açıq saitlərin hamısı

198 Nidanın xüsusiyyətlərinə aid deyil:

- Cümlə üzvü olur
- Xüsusi morfoloji əlaməti yoxdur
- Məna növlərinə bölünür
- Sözlərlə qrammatik cəhətdən əlaqələnmə bilmir
- Yalnız isimləşdikdə başqa sözlərlə əlaqələnərək cümlə üzvünün bir hissəsi kimi çıxış edir

199 Yazılıqlıq sözünün morfoloji təhlili ilə bağlı yanlış fikri tapın:

- Təkdədir.
- Tərkibində üç dənə dörd cür yazılan şəkilçi var.
- Sənət, peşə mənası bildirir.
- Feldən düzələn isimdir.
- Başlanğıc formadır

200 Bal tutan barmaq yalar cümləsində isimlərin morfoloji təhlilindəki səhvləri göstərin:1. Hər ikisi quruluşca sadədir.2.Hər ikisi nə? sualına cavab verir.3.I adlıq, II təsirlik haldadır.4.Hər ikisi cümlədə mübtədadır.5.Birincisi təsriflənməyə felle, ikincisi isə təsriflənən felle əlaqəyə girib.

- 2.4
- 4.5
- 1.2
- 3.4
- 1.3

201 Üzümçülük rayonu birləşməsində üzümçülük sözünün morfoloji təhlilindəki səhvi göstərin:

- Ümumi,mücərrəd isimdir.
- Başlanğıc forması: üzümçülük.
- İsimdir, nə? sualına cavab verir.
- Adlıq haldadır, təkdir.
- Düzəltmə isimdir.

202 Sözlərdən neçəsi feldən düzələn isimdir? Qovurma, çalğı, meydanca, vurma, baxış, duyğu, kəskin, əzik, biçin.

- ikisi
- dördü
- beşi
- altısı
- üçü

203 Hissə komandiri kənd camaatı ilə görüşün sonunda əsgərlər adından and içdi ki, tezliklə işğal olunmuş torpaqlarımızı azad edəcəklər cümləsində yiyəlik halda olan neçə söz var?

- 1
- 3
- 5
- 4
- 2

204 Aşağıdakı şəkilçilərdən neçəsi isimdən isim düzəldir? -ç14 , -q14 ,- daş, - 1ş4 , -ça 2,-q1n4, -s1z4

- 5
- 2
- 1
- 3
- 4

205 Feldən düzələn isimləri göstərin: 1.cızıq,2.artıq,3.qoruq,4.yozum,5. Sönük,6.uçuq

- 1,2,5
- 2,4
- 1,2,3
- 1,3,4
- 4,5,6

206 İsmın hansı hal şəkilçiləri II və III şəxslərin təkinə aid mənsubiyyət şəkilçiləri ilə omonimdir?

- adlıq və təsirlik
- yyələlik və yönlük
- adlıq və yyələlik
- yyələlik və təsirlik
- təsirlik və çıxışlıq

207 Neft sözünün təsirlik halda işləndiyi cümlə hansıdır?

- Azərbaycan nefti çox ölkələrdə məşhurdur.
- Neft Daşlarında işləmək fədakarlıqdır.
- Azərbaycanın əsas sərvəti neftdir.
- Bakı nadir neft istehsal edir.
- Respublikamızdan xaricə xeyli neft daşınır.

208 Aşağıdakı sözlər içərisində neçə a) düzəltmə və neçə b) mürəkkəb isim var? Qardaşlıq, söhbətçil, dördbucaqlı, seçici, dost-tanış, sürətli, qaraquş, çəmənlik, yanbayan, meşəbəyi, əməkdar, daşlıq, sahildəki

- a-8, b-5
- a-5, b-5
- a-4, b- 4
- a-4, b-3
- a-6, b-4

209 Səhv fikir hansıdır?

Qeyri-müəyyən yiyəlik halda olan söz ayrılıqda heç bir cümlə üzvü ola bilməz.

Mübtəda ancaq adlıq halda ola bilər.

Təsirlik halda olan sözlər cümlənin xəbəri ola bilməz.

- Yerlik və çıxışlıq halda olan isimlər cümlənin yalnız tamamlığı və zərfliyi ola bilər.
Yerlik halda olan söz qoşmalarla işlənə bilmir.

210 Cümlələrdən hansında ısım həm mənsubiyyət, həm də yiyəlik hal şəkilçisi qəbul etmişdir?1.Quyunun dibi görünür.2.Dəniz suyunun səviyyəsi artır.3.Üzun şışı çəkilibdir.4.Almanın şirəsi şirindir.

1.3

2,4

1,4

- 2.3

3.4

211 Hansı cümlələrdə mənsubiyyət şəkilçisi qəbul etmiş iki söz işlənmişdir?I Vaqifin qardaşı kitabını bizə bağışladı.II.Vaqifin qardaşı bizə məktəbi göstərdi . III.Vaqifin qardaşı fəxrimizdir.

II

I

- I və III

I və II

III

212 Ev ismi hansı cümlədə adlıq haldadır?

Ustalar kənddə ev tikirlər.

Evləri təmir etməyə başlamışdıq.

Evin divarları nəmdir.

- Kəndimizin evləri çiy kərpicdəndir.
Dostun evini dəyişir?

213 Artıq tamah daş yarar,Daş qayıdar baş yarar. Cümlədəki isimlər hansı haldadır?

yyəlik

- adlıq və təsirlik

adlıq

təsirlik

adlıq və yiyəlik

214 Neçə söz yalnız mənsubiyyət şəkilçisi qəbul etdikdə ikinci hecasındakı sait səs düşür?Boyun, sinif, zəhin, eyib,ətir, səbir, qarın, ağız, fəsil, fikir, sətir, burun.

7

3

- 4

8

8

215 Hansı şəkilçilər meydan sözünə qoşularkən fərqli tələffüz yaranır?1. cəm şəkilçiləri,2.yerlik hal şəkilçisi,3.yönlük hal şəkilçisi,4.chıxışlıq hal şəkilçisi,5.birinci şəxs təkinə aid mənsubiyyət şəkilçisi

1.4

- 1,4,

1,4,5,

2,3,

4.5

216 Hansı şəkilçi isim, sifət, say və əvəzləndən isim düzəldə bilir?

- daş
- - lıq4
- da 2
- qı 4
- çı4

217 Qeyri-müəyyən təsirlik hala aid edilən əlamətlərdən biri səhvdir

Cümlədə vasitəsiz tamamlıq olur.

Şəkilçisi yoxdur.

- II növ təyini söz birləşməsinin birinci tərəfi kimi işlənə bilər.
nə? sualına cavab verir.
Həmişə təsirli fərdən əvvəl gəlir.

218 Təsriflənən fərdlə əlaqəyə girməyən halı göstərin:

- yönlük
- adlıq
- yerlik
- yiyəlik
- təsirlik

219 Sözlərin neçəsi mürəkkəb isimdir? Qiraətxana, meşəliklər, heyvandarlıq, mehmanxana, gündəlik, günəbaxan, qaratikan, qəhrəmanlıq, xeyirxah, qardaşlıq.

- 3
- 2
- 4
- 7
- 5

220 Aşağıdakılardan hansı yalnız isim kimi işlənir?

- görüş
- alış
- satış
- vuruş
- barış

221 İsmi çıxışlıq halına aid edilən fikirlərdən biri doğru deyil:

- Sonu "m" və "n" ilə bitən sözlərə qoşulduqda (-nan2) kimi tələffüz olunur.
- Cümlənin ismi xəbəri ola bilmir.
Hərəkətin çıxış və başlanğıc nöqtəsini bildirir.
Omonim şəkilçi olan -dan2 şəkilçisi ilə düzəlir, kimdən?, nədən?, haradan? suallarından birinə cavab verir.
Mənasına görə yönlük halın əksini bildirir.

222 Tərkibindəki sözlərdən birincisi qeyri-müəyyən yiyəlik hal, ikincisi isə mənsubiyyət şəkilçili isimlərdən yaranmış mürəkkəb sözü göstərin:

- beşmərtəbə
- balıqqulağı
- qaratoyuq
- günəbaxan
- əliaçıq

223 Aşağıdakı isimlərdən hansına saitlə başlanan şəkilçi qoşulduqda sözün sonundakı samit ğ-ya çevrilir?
1.üfük, 2.qazax, 3.qonaq, 4.qaşıq, 5.Yevlax, 6.vərəq

1.6

4,5,6

1,3,5

1,4,5

● 1,2,5,6

224 Basqın , yanğın, qırğın.....Məntiqi ardıcılığı tamamlayın:

yorğun

tutqun

ötkün

● sürgün

coşqun

225 Cəm şəkilçisi qəbul edə bilməyən bütün isimləri müəyyənləşdirin:1.
dərslük,2.həkimlik,3.mərdlik,4.sözlük,5.illik,6.gözlük

2,3,5

2,3,5,6

1,4,5

● 2.3

1.4

226 Toplu isimləri göstərin: 1.çiçək, 2.camaat, 3.yoldaşlıq, 4.ordu, 5.təpə,6.göl, 7.millət,8.torpaq, 9.kol

1,5,7

1,3,7,9

2,3,4,5

● 2,4,7

2,5,6,8

227 Feldən düzələn isimlərin cərgəsini göstərin:

döyüş, yaylaq

biçin, başlıq

birlik, əkin

● tanış, ələk

qazma, zəriflik

228 İsmın əsas xüsusiyyətlərinə aid doğru fikirlər hansılardır?1. İsimlər tək və cəm olur.2.Cümlədə yalnız mübtədə olur.3.Mənsubiyyətə görə dəyişir.4.Hallandır.5.İsimlər quruluşca yalnız sadə və mürəkkəb olur.

1,4

1,3

1,2,3

● 1,3,4

4.5

229 İsmın hansı halında olan sözlər təklidə tamamlıq ola bilmir?

yerlik

yönlük

çixışlıq

● yiyəlik

təsirlük

230 İsmə məxsus aşağıdakı şəkilçilərin sözlərə qoşulma ardıcılığını müəyyənləşdirin: 1. hal, 2. cəm, 3. xəbərlük (şəxs), 4. mənsubiyyət

- 4,1,2,3
- 3,4,1,2
- 1,2,3,4
- 2,4,1,3
- 4,2,1,3

231 İsmın hansı halında olan söz xəbər vəzifəsində çıxış edə bilməz?

- yerlik
- çixışlıq
- adlıq
- təsirlik
- viyəlik

232 Sözlərdən biri xəbərlük (şəxs) şəkilçisi qəbul etmişdir:

- sözləri
- gözüm
- anam
- həkiməm
- könlüm

233 Qeyri-müəyyən viyəlik halda işlənmiş isimlərdən birini müəyyən viyəlik hala çevirmək olmur:

- dost rəyi
- Ələsgər şeiri
- qrup rəhbəri
- müstəqillik arzusu
- dağ havası

234 Hansı sözdə birinci şəxsin təkinə aid mənsubiyyət şəkilçisi işlənmişdir?

- ustayam
- kaş gedəm
- balacayam
- anam
- getməliyəm

235 Hansı nümunədə isim mənsubiyyətə görə dəyişməmişdir?

- vərəqi
- evin
- kitabımız
- şagirdəm
- fikrim

236 Hansı cərgədəki şəkilçiləri uç felinə artırmaqla düzəltmə isimlər yaratmaq olar?

- – uş,-qun
- ucu, -ar
- uş,-ul
- uq, -ur
- an,-aq

237 Hansı cümlə xüsusi isimlə başlanır?

- Yerdən yerə çox fərq var.
Yerdən götürdüyüm karandaş Sevilin idi.
Yerdən danışmayın, əl qaldırın.
- Yerdən uzaqlaşan kosmik gəmi görünməz oldu.
Yerdən ot dizə qədər qalxmışdı.

238 Verilənlərdən hansı mürəkkəb addır?

- adam olmaq
Bakı şəhəridir.
Ağasəlim
- 18 oktyabr
Azəroğlu

239 Cəm şəkilçisi qəbul etməyən toplu isimləri seçin: 1.əhali,2.ordu,3.camaat,4. xalq, 5.millət

- 2,4
2,5
1
- 1,3
3,5

240 Konkret isimləri göstərin:

- dostluq, kədər
düşüncə, duyğu
sevgi, həyat
- ələk, ağac
xeyirxahlıq, istək

241 Mücərrəd mənalı ismi göstərin:

- gözlük
qoruq
bitki
- qorxu
meydança

242 Hansı söz mürəkkəb isim deyil?

- qaçaqaç
vurhavur
gəlhagəl
- dalbadal
basabas

243 Sözlərdən biri toplu isim deyil:

- xalq
naxır
kütlə
- salxım
sürü

244 İsmın hansı halları qrammatik mənasına görə bir-birinin əksini təşkil edir?

- adlıq, təsirlilik
yiyəlik, təsirlilik
adlıq, yönlük

- yönlük, çıxışlıq
yiyəlik, yerlik

245 İsmə aid göstərilən əlamətlərdən biri səhvdir:

Xəbərlilik (şəxs) şəkilçilərini qəbul edir.

Mücərrəd və konkret olur.

Əşyanın adını bildirir

- Cümlədə ancaq mübtədə və tamamlıq vəzifəsində işlənə bilir.
Hallanır.

246 İsim hansı cümlə üzvü vəzifəsində işlənə bilir?

xəbər

tamamlıq

mübtədə

- bütün cümlə üzvləri
təyin

247 Sadə ismi göstərin:

baxış

dilək

qoruq

- yoxuş
satış

248 Səhv fikir hansıdır? İsimlər....

cümlənin xəbəri ola bilər.

cümlənin mübtədası ola bilər.

sifətləşə bilər.

- əşyanın tərzini bildirə bilər.
kim?, nə? suallarına cavab verə bilər.

249 Oğlanın üzü və əli qapqara, saçı isə qıvrım idi cümləsindəki sifətlərin morfoloji təhlili ilə bağlı səhv haradadır? 1.Hər ikisi sadə sifətdir.2. Biri çoxaltma dərəcəsidir.3.Biri təyin, ikincisi isə xəbərdir.4.Zahiri görkəm bildirirlər.5.Biri sadə, biri mürəkkəb sifətdir.

4,5

2,4

1,2

- 3,5
3,4

250 Cümlələrdən birində sifətə yalnız hansı sualını vermək olar:

Armudu stəkanı xoşlamadım.

- Dünənki hadisə bizi bərk qorxutdu.
Doğru söz acı olar.
Qabiliyyətli tələbə hamının fəxridir
Yaxşı oğul nə edər ata malını.

251 İsimləşmiş sifətə aid xüsusiyyət deyil:

təyin ola bilməmək

sifətin suallarını tamamilə itirmək

- morfoloji cəhətdən isim sayılmaq
ismə məxsus bütün hal, cəm, mənsubiyyət, şəxs, xəbərlilik şəkilçilərini qəbul edə bilmək

cümlədə mübtədə, tamamlıq, xəbər olmaq

252 Uyğunluğu gözləməklə məntiqi ardıcılığı tamamlayın:Dünənki, bildirki,.....

- bizimki
- sabahki
- sizinki
- əlindəki
- həminki

253 Çadırdakılar qocanın qızıl saatına diqqətlə baxırdılar cümləsində neçə sifət işlənmişdir?

- 5
- 2
- 5
- 4
- 3

254 Pisə pis demişəm, yaman demişəm, Yaxşıya yaxşılıq etmişəm hər gün ,Şeir parçasında neçə sifət var?

- 5
- 4
- 2
- 3
- 1

255 Aşağıdakılardan biri nitq hissələrinə görə digərlərindən fərqlənir:

- balaca
- gəlincə
- zorbaca
- cahil
- ürəyiaçıq

256 Sözlərdən biri sifət deyil:

- qısqanc
- burulğan
- qabaqcıl
- gəzəyən
- qaçağan

257 Hansı sifətdə vurğu son hecaya düşmür:

- publika
- qurquru
- körpəcə
- qırmızımtıl
- uzunsov

258 Aşağıdakılardan birini mürəkkəb sifət kimi işlətmək olmaz:

- növbənöv
- dilbədil
- yanbayan
- rəngarəng
- cürbəcür

259 Biri say deyil:

on-on beş

- birgə
- çoxlu
- yüzlərcə
- xeyli

260 Hansı sıra sayının yazılışı səhvdir?

5)

- 5-inci
- V
- Beşinci
- 5 –ci

261 Bu sözlərdən neçəsi say, həm də zərf kimi işlənə bilər: çox, bir, on, bir qədər, bir çox, az, xeyli, az-cox, bir az, bir-bir, birə- beş, yüzlərlə

3

- 6
- 7
- 4
- 5

262 Cümlələrdən birində say təyin vəzifəsindədir:

Mın yeyənin olsun, bir deyənin olmasın.

- Yeddi gün bir həftədir.
- Birdən qapı döyüldü.
- İkiyə bölünməkdən elə qorxmuşam, çöpü də ikiyə bölmərəm daha.
- Onuncuları qarşıda imtahan gözləyir.

263 Sayla bağlı doğru olmayan fikri göstərin:1.Kəsr sayları quruluşuna görə yalnız tərkibi olur.2.Saylar isimləşdikdə yalnız hal şəkilçisi qəbul edir.3.Düzəltmə saylar yalnız saylardan yaranır.4.Bütün saylarla isim arasına numerativ sözlər artırmaq olar.5 90- cı illər birləşməsində konkretlik yoxdur.6.Sıra sayları quruluşuna görə sadə, düzəltmə, mürəkkəb olur.

1,2,3,6

- 2,4,6
- 1,2,3
- 4,5,3
- 1,3,5,6

264 Cümlələrin birində numerativ söz kəmiyyət fərqi yaratmayıb:

İndi üç kisə şar gətirdilər

İlham iki cüt ayaqqabı aldı.

Sabir bir qucaq odun gətirmişdi.

Get özünə iki dəst kostyum al.

- Xörəyə çoxlu soğan doğradılar.

265 Omonim olan sayları seçin: 1.əllinci, 2.min,3. qırx, 4.doxsan, 5.yüz, 6.səksən,7.otuz

2,5,6

3,4,5

- 2,3,6
- 1,2,7
- 3,4,5

266 Numerativ sözlər hansı cümlədə işlənib?

Toyugun qıçı birdir ki, bir.

- İgid bir qaşiq qandan qorxmaz.
İki qılinc bir qına sığmaz
Dəvə bir xəyal edər, sarvan iki.
Hər gecənin bir gündüzü var.

267 Zərfi əvəz edən əvəzlik hansı cümlədədir?

Kimsə təkbaşına bu işin öhdəsindən gələ bilməz.

Elə mən də bunu deyirdim.

Mən səninlə birgə bu yolu gedəcəyəm.

- Nə vaxt təzə binaya köçəcəyik?
Sənin nə dediyini ayırd edə bilmədim.

268 Hallana bilən qeyri-müəyyən əvəzlilər verilmiş variantı göstərin:

siz, belə, elə, bəzi

- biri, hamı, hər şey
hər biri, heç kəs, kim isə
nə isə, kim isə, hər
hərə, hamı, kim isə

269 Ay özünü bəyənmiş, qoy səni el bəyənsin cümləsində əvəzliyin hansı növü işlənmişdir?

şəxs, sual

təyini, qeyri-müəyyən

- təyini, şəxs
təyini, sual
qeyri-müəyyən , şəxs

270 Aşağıdakı cümlələrdə əvəzlilərdən hansı fəli əvəz etmişdir?

Özüm özümdəki qüdrətə heyran qaldım.

- Mən sizə nə etmişəm ki, siz mənə belə baxırsınız?
Mən vətənim – Azərbaycanı çox sevirəm.
Kim deyir ki, bu ölkədə qonağam mən.
Belə şirin balanı ,görəsən, sevməyən var?

271 Hansı əvəzlilər yalnız mənsubiyyət şəkilçisi qəbul edəndən sonra hallanır?

o, bu, həmin

- elə, belə, bəzi
bütün, filan
hamı, hərə, hər şey
kim isə, nə isə

272 Təyini əvəzlik hansı cümlədədir?

Kimsə kimsənin nəsibini yeməz.

- Hər ağlar gözlüyə aşıq deməzlər.
Atası qızını heç kimə vermir.
Çox o yan- bu yan elədilər.
Özgə atına minən tez düşər.

273 Hansı cümlədə o əvəzliyi ismin yerində işlənib?

O kitab mənimdir.

- O, həmişə səliqəlidir.
Elə o halda danışmaqdan doymurdu.

İndi də o ağac keçmiş günlərinin yadigarı kimi əvəzlənirdi.
O günləri unutmaq olarmı?

274 Biri məntiqi pozur:

- hər şey
- ora
- kimi
- siz
- nə etdi?

275 Nümunədə əvəzlik hansı nitq hissəsinin yerində işlənib? Özü də Aynurəni axtarmağa getdi.

- bağlayıcı
- isim
- sifət
- say
- zərf

276 Əvəzlilikləri seçin: 1.Onun ,2.Bizimki,3.Haranız ,4.Hər vaxt,5.Bütün, 6.Filan

- 1,2,3,5
- 1,3,5,6
- 1,4,5,6
- 2,3,5,6
- 2,4,6

277 Hansı cümlələrdə feili bağlama vardır?1. Oxuyanlar tələbədirlər. 2.Bütün bunları düşündükçə ağı dumanlanırdı.3.Qurbətdə xan olunca, vətəninə dilən göz.4.Közərən ocaq gözətçinin yanında olduğunu xəbər verirdi.

- 2.4
- 3.4
- 1.2
- 2.3
- 1.4

278 Hansı cümlələrdə feili sifət isimləşmişdir?1. Çoxlu görülməsi işlərimiz var.2.Keçmiş olmayanın gələcəyi də olmaz.3.Bu bayramda bütün küsülülər barışır.4.Mərasimə gələnlər qardaşının yaxın dostları idi.5.Hamı onun təzə yazdığı kitabı tərifləyirdi.6.Bildiklərimin hamısını ona ətraflı danışdım.

- 1,4,5
- 1,2,5
- 1,3,5
- 2,4,6
- 2,3,6

279 Çalağan göydə dolanar, cücənin ürəyi bulanar cümləsindəki feillər haqqında deyilənlərdən hansılar düzdür?1.Hər ikisi düzəltmə feildir.2.Hər ikisi hal- vəziyyət bildirir.3.Biri düzəltmə, digəri isə frazeoloji birləşmədir.4.Hər ikisi təsirli feildir.5.Hər ikisi təsdiq feildir.

- 1.5
- 3.4
- 1,2,3
- 3.5
- 1,2,4

280 Körpənin yanağı qızarmışdı cümləsində feil haqqında verilən düzgün fikirləri müəyyənləşdirin: 1.Sadə feildir.2.Qayıdış növdədir.3.Təsirsizdir.4.Şühudi keçmiş zamandır.5.Xəbər şəklinin hekayəsindədir.

- 1,3,4
- 2,5
- 1,2,4
- 1,3,5
- 2,4

281 Hava get-gedə saflaşırdı cümləsində feilin təhlilindəki səhvləri göstərin:1. Sifətdən düzələn feildir.2.Təsirli feildir.3.Qarşılıq – birgəlik növdədir.4.– ır indiki zaman şəkilçisidir.5.– dı feil şəkillərinin rəvayətinin əlamətidir.

- 1,3,5
- 1,3,4
- 1,2,4
- 2,3,5
- 2,4,5

282 Uşaq tək qaldığı üçün sıxılırdı cümləsində təsriflənən feilin morfoloji təhlilindəki səhvləri göstərin:1.Sifətdən düzəlmiş feildir.2.Təsirlidir.3.Qayıdış növdədir.4.Şühudi keçmiş zamandadır. 5.Xəbər şəklinin hekayəsindədir.

- 1,3,5
- 1,3
- 2,3,5
- 1,2,4
- 2,4

283 Qandırmaq və qanatmaq feilləri haqqında səhv fikirləri seçin:1.Hər ikisi təsirli feildir.2.Hər ikisi feildən əmələ gəlmişdir.3.Eyniköklü sözlərdir.4.Hər ikisi icbar növdədir.5.Hər ikisi quruluşca düzəltmədir.

- 2,3
- 4,5
- 1,2
- 3,4
- 2,4

284 Göndərildi feilinin morfoloji təhlilindəki səhvləri göstərin:1.Məchul növdədir.2.Üçüncü şəxsin təkindədir.3.Quruluşca sadədir.4.Təsirlidir.5.Şühudi keçmiş zamanda işlənilib.6.Xəbər şəklinin hekayəsindədir.

- 2,4,6
- 2,4,5
- 2,3,6
- 3,4,6
- 1,3,4

285 Hansı xüsusiyyət feilin təsriflənməyən formalarının üçünə də aiddir?

- Hər üçü hallana bilir və mənsubiyyətə görə dəyişir.
- Hər üçü cümlənin baş üzvləri vəzifəsində işlənə bilir.
- Cümlənin xəbəri vəzifəsində işlənə bilirlər.
- İki nitq hissəsinin əlamətlərini daşıyırlar.
- Hər üçü zaman anlayışı ifadə edir.

286 Hansı fikir səhvdir?

- – 1b 4 yalnız feili bağlama şəkilçisi kimi işlənilir.
- 2rkən2 şəkilçisi daha çox zaman bildirir.
- Bəzi feili bağlama şəkilçilərində sinonimlik vardır.
- madan2 şəkilçisi hərəkətin tərzilə yanaşı, zamanını da bildirir.

– madan 2 vurğusuz şəkilçidir.

287 – 1b4 şəkilçisi ilə düzələn feili bağlamalara aid edilmiş xüsusiyyətlərdən biri səhv göstərilmişdir:

– 1b4 şəkilçisi nəqli keçmiş zamanla qrammatik omonimdir.

Daha çox əsas feildəki hərəkətin tərzini və səbəbini bildirir.

İşin əsas feildəki işdən əvvəl icra olunduğunu bildirir.

- Bu şəkilçi ilə düzələn feili bağlamalara “idi” hissəciyi artırmaq olur.
- araq2 şəkilçili feili bağlamalarla qrammatik cəhətdən sinonimdir.

288 Cümlələrin birində feili bağlama işlənməyib:

Evə yaxınlaşanda nəbzi daha həyəcanla vurmağa başladı.

Yağış kəsilməyincə mağazadan çıxmıdım.

Buludlar çəkilər-çəkilməz dağı boz duman bürüdü.

- Baba səliqə ilə doğranmış çörəyi boşqaba yığıdı.
- O, ətrafa baxa-baxa yola çıxdı.

289 Hansı cümlənin xəbəri feili sifətlə ifadə olunmayıb?

Qarpızların bir qismi yetişməmiş idi.

Bu film olduqca gülməlidir.

Çay soyuyub, içməlidir.

- O, bu işdən əl çəkməlidir.
- Aldığım alma yeməli idi.

290 Hansı cümlələrdə feili sifətlər isimləşmişdir?1.Əziləni müdafiə etmək nəcib insanların xüsusiyyətidir.2.İncidilən insanlara kömək etməliyik.3.Qaçanı qovmazlar.4.Müdafiə olunan tərəf rahat nəfəs aldı.5.Yıxılanı vurmazlar.6.Calışqan həmişə uğur qazanar.

2,4,6

2,3,6

1,2,5

- 1,3,5

1,4,5

291 Onların belə danışmaqlarına baxmayın cümləsində işlənməmiş məsdərdə onun üçün səciyyəvi olmayan hansı cəhət özünü göstərir?

Yiyəlik halla əlaqəyə girib.

Mənsubiyyətə görə dəyişib.

Hallanıb.

- Cəmlənib.
- Üçüncü növ təyini söz birləşməsinin II tərəfi kimi işlənilib.

292 Hansı cümlələrdə məsdər həm mənsubiyyət, həm hal şəkilçisi qəbul etmişdir?1.Ora getməkdən yorulmuşam.2.İşləməyindən belə görünür ki, zəhmətkeş adamdır.3.Belə gözəl yazmağı kimdən öyrənmişəm? 4.Oxumağına söz ola bilməz.5.Sizin bu barədə susmağınız mənə təəccüblü gəlir.

3.4

3.5

1.2

- 2.4

2.5

293 Hansı cümlələrdə həm hal, həm də mənsubiyyət şəkilçisi qəbul etmiş məsdərlər vardır?

1.Görüşməyimizdən bir həftə sonra getdi.2.Atam tapşırırdı ki, dərəcə keçikməyim.3.O, yaxşı oxumağımız üçün heç nəyi əsirgəməirdi.4.Deməyindən belə çıxır ki, heç nədən xəbəri yoxdur.

- 3.4
- 2.4
- 1.2
- 1.4
- 1.3

294 Hansı cümlədə məsdər mənsubiyyətə görə dəyişmişdir?

Rəisdən sonra hamı çıxış etmək istəyirdi.

- Onun bu məclisə gəlməyi çoxlarını sevindirdi.
Ərəb əlifbası ilə yazmağı qardaşımdan öyrənmişəm.
Uşağın şeir oxumağa çox həvəsi var.
Açıq havada gəzməyin faydası çoxdur.

295 Feilin mürəkkəb şəkilləri işlənmiş cümlələri göstərin:1.Sərdar gecə bizdə qaldı.2.Bu səsələr içində mənim də öz səsim olmalıdır.3.Qanadı sınımış quş da uçarmış.4.Şair, nə tez qocaldın sən.5.Yenə o bağ olaydı. Yenə yığışaraq siz o bağa köçəydiniz.

- 2.3
- 3.5
- 1.5
- 1.4
- 2,4

296 Feillərdən birini həm şühudi keçmiş zaman, həm də xəbər şəklinin hekayəsi kimi izah etmək mümkündür:

- silirdi
- bitirdi
- yandırdı
- qudurdu
- aparardı

297 Hansı cərgədəki söz feilin sadə şəklində deyil?

- almışığı
- alırdınız
- aldım
- alsanız
- alınmalıdır

298 Feilin hansı təsriflənən şəkilləri görünüşcə birinci şəxsin cəmində eyni olur?1. xəbər şəkli,2.arzu şəkli,3.vacib şəkli,4.əmr şəkli,5.lazım çəkli

- 1.4
- 2.4
- 3.5
- 4.5
- 2.3

299 Mətdə feilin hansı şəkilləri işlənmişdir? İşdə sənə nə deyiblər, deyiblər, Evə qəldin danış bir az, gül bir az (N.Həsənzadə)

- şərt və lazım
- xəbər və əmr
- xəbər, arzu, şərt
- əmr, arzu, xəbər
- vacib və xəbər

300 Üçüncü şəxsin təkində şəxs şəkilçisi qəbul etməyən feil zamanlarını müəyyənləşdirin: I.nəqli keçmiş zaman, II.şühudi keçmiş zaman, III.indiki zaman, IV.qəti gələcək zaman, V.qeyri – qəti gələcək zaman

I,IV,V

II,V

I,IV

III,IV,V

- II,III,V

301 Hansı sözdə - ır4 şəkilçisi həm indiki zaman, həm də təsirsiz feili təsirli feilə çevirən şəkilçi kimi çıxış edə bilər?

yeyir

biçir

- uçur

alır

görür

302 Bu əlamətlərdən biri feilin məchul və qayıdış növləri üçün ortaq ola bilməz:

Hər ikisi təsirli feillərdən düzəlidir.

- Hər ikisində subyekt itir, obyekt subyektə əvəz edir.
- Bu növlərə düşən feillər təsirsiz olur.
- Bu növlərə düşən feillər təsirsiz olur.
- Hər ikisi – m4 , -ı14 şəkilçilərinin köməyi ilə düzəlidir.

303 Uşaq yuyundu. Anası ilə görüşdü. Xoş, məzəli sözləri ilə onu güldürdü. Verilmiş cümlələrdə feilin hansı mənə növlərinə aid nümunələr vardır?

qayıdış, şəxssiz, icbar.

- qayıdış, qarşılıq-birgəlik, məlum məlum, qayıdış, icbar məlum, qarşılıq-birgəlik, icbar məlum, məchul, icbar

304 Hansı cümlədə şəxssiz feil işlənib?

O, plana vaxtında əməl etdi.

Rəqib rinqin o biri küncünə çəkildi.

Qapı qəfildən döyüldü.

- Belə şeylərə indi fikir verilmir.
- Plan vaxtında yerinə yetirildi.

305 Aşağıdakı cümlələrin hansında feil qarşılıq- birgəlik növdədir? 1. Rəfiqələr bir-birini qucaqladılar. 2. Rəfiqələr qucaqlaşdılar. 3. Rəfiqələr qucaqlaşmadılar.

1 və 2

2

Həmisi

- 2 və 3

3

306 Verilən nümunələrdə feilin hansı qrammatik mənə növü işlənmişdir? Döymək, döyüşmək, döyünmək, döyülmək, döydürmək

qayıdış

məchul

məlum

- şəxssiz

icbar

307 Bu əlamətlərin biri feilin məchul və şəxssiz növləri üçün ortaqla bilməz:

- Təsirli feildən düzəlirlər.
Təsirsiz olurlar.
əsasən, – 14 şəkilçisi ilə düzəlirlər.
Şəxssiz feillər həmişə, məchul feillər isə əksərən üçüncü şəxsin təkində işlənir.
Hər ikisinin subyekti itir.

308 Hansı cümlənin xəbəri şəxssiz növ feillə ifadə olunmuşdur?

- Məktub sahibinə çatdırıldı.
Düşmən geri çəkildi.
Qapı taybatay açıldı.
- İndi belə şeylərə çox əhəmiyyət verilir.
Arif də yaxşı oxuyurdu.

309 Aşağıdakı şəkilçilərdən biri feilin üç qrammatik mənə növünün yaranmasında iştirak edir:

- ır
- dır
- ış
- –ıl
- malı

310 Hansı feillər qarşılıqlı – birgəlik növdə deyil? 1.görüşmək, 2.çalışmaq, 3.qırışmaq,4.gülüşmək,5.alışmaq,6.mələşmək,7.küşüşmək

- 4,5,7
- 3,6
- 1,7
- 2,3,5
- 1,5

311 Hansı cümlənin xəbəri təsirli feildən düzəlib təsirli olaraq qalan qayıdış növ feillə ifadə olunub?

- Yağış kəsildi.
Duman çəkildi.
Əli darandı.
- Əhməd geyindi.
Gül açıldı.

312 Hansı cümlədəki feil icbar növdə deyil?

- Qapını açdırdım.
Həyatə su çəkirdim.
Məktubu yazdırdım.
- Otağı qızdırdım.
Döşəməni sildirdim

313 Hansı cümlələrdə məchul feil işlənib?1.Burada keçən il yonca əkilmişdi.2.Ümumi iclasın qərarı bizə oxundu.3.Bağımızdakı güllər təzə açılmışdı.4.Düşmənin işğal etdiyi torpaqlar yenidən geri alındı.5.Duman dağlardan çəkildi.

- 3.5
- 2.3
- 3,4,5
- 1,2,4

1.5

314 – ma, (-mə) inkar şəkilçisinə aid edilmiş fikirlərdən biri yanlışdır:

Feilin lazım şəkli ilə işləmə bilmir.

Vurğusuzdur.

Yalnız feillərlə işlənir.

- Feillərdən isim əmələ gətirə bilmir.
- İndiki və qeyri-qəti gələcək zamanlarda işlənərkən öz saitini itirir.

315 Məntiqi ardıcılığı tamamlayın....Açar, kəsər, çapar,....

hədər

gələr

qaçar

- dəyər

apar

316 Məntiqi ardıcılığı tamamlayın....Qarışmaq, danışmaq....

görüşmək

vuruşmaq

yazışmaq

- barişmaq

çəkişmək

317 Biri icbar növdədir:

sındır

baxdır

qaldır

- yoldur

çatdır

318 Hansılar sifətdən düzəlmiş feildir?

saçlamaq, qaralamaq

qalınlaşdırmaq, qızıqdırmaq

ağlamaq, köçürmək

- hərnləmə , həyasızlaşmaq

parlamaq, pörtləmək

319 Biri nitq feilidir.

darıxmaq

maraqlanmaq

mışıldamaq

- mızıldamaq

gülümsəmək

320 Hansı cümlədə zərf var?

Əsən küləklərdən xəbərimiz yox.

Düz söz üz qızardır.

Onda böyük bir enerji var.

İti bıçaq əlimizi kəsdi.

- Düz danışmırsan.

321 Hansı cümlədə - la2 zərf düzəldən şəkilçidir?

Atamla mən bu işə çoxdan başlamışıq.

Onunla açıq danışmaq lazımdır

- Qoca nəfəsini güclə alırdı.
Akiflə Fərid qardaşdır.
Əli ilə vacib işim var

322 Yer zərflərindən ibarət cərgə hansıdır?

- evdə, işdə, bağda
içəridə, yuxarıda, burada
Bakıda, Gəncədə, Şəkiddə
el-obada, istidə, soyuqda
bizdə, həyətdə, otaqda

323 Düzəltmə tərz-i-hərəkət zərflərini göstərin:

- sərin, həyəcanlı
sürətlə, beləcə
qələmlə, əvvəlcə
salamat, irəli
cəld, sonra

324 Həm sifət, həm də zərf kimi işlənə biləcək sözləri seçin: 1.qışda , 2.gecə,3.göy,4.iti,5.bu,6.gözəl,7.möhkəm,8.çox,9.yaxşı

- 3,5,7
4,6,7,9
1,3,5,6,8
2,4,6,7,9
4,5,6,9

325 Miqdar zərfi hansı cümlədədir?

- Adam min acını unudar bir şirinin xatirinə.
Ağacın qurdu özündən olmasaydı, çox yaşayardı.
Az ilə çoxun oyunu olmaz.
Aclıq bir il gedər, minnət min il.
Təkdən bir çəki səsi eşidilirdi

326 Bəndlərdən birində zərf var:

- İşə gedirəm, oğlum
Səndən ötəri diqqətlə baxmaq olsun, qalanı mənlikdir.
Bu sözləri ona çatdırmalısan.
Sənsiz yaşayıram neçə zamandır.
Xeyli uşaq var bizim həyətdə.

327 Yavaş-yavaş, taybatay, xıSın-xıSın...

- sakit
ağlamaq
yalan
hissə-hissə
dostcasına

328 Fikrət Kamilə çəpəki baxdı cümləsində zərfin mənə növünü göstərin:

- miqdar
tərz-i-hərəkət

zaman
yer
səbəb

329 Sadə zaman zərfini seçin:

- hərdən
- tamamilə
- bildir
- asta
- xeyli

330 Məntiqi ardıcılığı tamamlayın: Hələ, indi,...

- ara-sıra
- dərhal
- hərdən
- hərdənbir
- ildə

331 Zərf kimi verilənlərdən biri səhvdir:

- üzbəüz
- hara
- əvvəl
- yuxarı
- arxa

332 Mürəkkəb zərfləri seçin:

- yanbayan, üzbəüz, günbəgün
növbənöv, rəngarəng, cürbəcür
sakit-sakit, kələ-kötür, gec-tez
qaçaqaç, vurhavur, qovhaqov
acgöz, üzüyuxarı, ürəyiaçıq

333 Aşağıdakı cümlələrin birində zərf işlənmişdir:

İnsan! O, müqəddəs bir kainatdır.
Günəş şəfəqlərlə bəzəyir yeri.
Açılmış səhərin ala gözləri.
Mühəndis qız iş yerinə gələndə saat iki idi.

- Mən orada olmasam, çətin olacaq.

334 Zərf düzəldən şəkilçi hansıdır?

- madan 2
- k1 4
- casına 2
- in 4
- ıq4

335 Hansı cümlədə yer zərfi işlənmişdir?

- Lalə Gəncədə yaşayır.
İrəlidə onu nələr gözlədiyini bilmir.
Məktəbin həyətində yaman səs-küy vardı.
Kənddən gəlib.
Məşədə quşlar cəh-cəh vururdu.

336 Düzəltmə zərflər cərgəsini göstərin:

- aşağı, gec-tez
- şairanə, çəpəki
- bərkdən, irəli
- ucadan, indi
- dünən, bayaq

337 Tərzi-hərəkət zərfini tapın:

- yavaşca, soyuqdan
- sürətlə, igidcəsinə
- irəli, aşağı
- az, xeyli
- istidən, hünərlə

338 Həmişə dərsə hazır olmaq lazımdır cümləsində həmişə sözü hansı nitq hissəsidir?

- isim
- zərf
- feil
- say
- sifət

339 Birə-beş, azdan-çoxdan sözləri zərfin hansı mənə növündədir?

- tərzi-hərəkət
- miqdar
- səbəb
- yer
- zaman

340 Hansı cümlədə zərf var?

- Onda böyük bir enerji var.
- Düz söz üz qızardır.
- Əsən küləklərdən xəbərimiz yox.
- Düz danışmırsan.
- İti bıçaq əlimizi kəsdi.

341 Hansı cümlədə zərf var?

- Yalnız sən mənə kömək edə bilərsən.
- Sən bu işi həvəslə görmüsən.
- Builki sərçə bildirkinə cık-cık öyrədir.
- Bügünkü söz sabahkı sözün körpüsüdür.
- Bilməsən, bir biləndən soruş.

342 Hansı cümlədə yer zərfi işlənmişdir?

- Xəstə gün -gündən zəifləyirdi.
- Azərin atası Türkiyədə işləyir.
- İrəlidə xeyli adam dayanmışdır.
- Biz axşam qonaqları qarşılayacağıq.
- Kəşfiyyatçılar meşəni axtardılar.

343 Zərf olan cümləni tapıb göstərin:

Qırmızı-qırmızı almalar adama gəl-gəl deyirdi.

- Cavad hiyləgərcəsinə gülümsəyirdi
Müəllim yaxşı tələbələri qiymətləndirdi.
Onun hörməti artmışdı.
Gözlərini qırpmadan bir nöqtəyə baxırdı.

344 Əvvəl sözü hansı cümlədə zərfdir?

- Kimdən əvvəl gəlmisən?
- Əvvəl sən, sonra mən gələm.
Qonşu məndən əvvəl gəldi.
Səndən əvvəl gəlmişəm.
Sözünü deməmişdən əvvəl gedərsən.

345 Tərzi- hərəkət zərflərinin sayını müəyyən edin: Ehmalca, aybaay, təəccüblə, hiyləgərcəsinə, uzaq, irəli, vaxtilə, axşamtərəfi, ötəri, əvvəl, xeyli, sürətlə.

- 8
- 5
- 6
- 7
- 3

346 Zərfdən düzələn sözü göstərin:

- dəlicəsinə
- tezdən
- dostyana
- anbaan
- yuxarı

347 Bəndlərdən birində zərf yoxdur:

- Ehmalca vurdum.
- Yamanca qoçaq idi.
Türkcə danışmayın.
Astaca gülümsündü.
Yamanca qorxutdun məni.

348 Miqdar zərfi olan cümləni göstərin:

- Mən bunu belə də düşünürdüm.
Az adam tapılar ki, bu işi bilsin.
- Az danışmaq lazımdır.
Dünən şiddətli külək əsirdi
Xeyli adam gəlmişdir.

349 Zərf olmayan cümlə hansıdır?

- Xəstə- xəstə dərəcə gəlmisən?
- Fikrət onun dalınca baxa-baxa qaldı.
Əvvəl- axır buralardan köçüb gedəcəyəm.
Qoca asta-asta gəlib kəndə çatdı.
Oğlan oğrun-oğrun atasına baxırdı.

350 Hansı düzəltmə söz zərfdən yaranıb?

- cəpəki
- yerləşmək
- gerilmək

zarafatyana
hamarlamaq

351 Verilmiş sözlərdən biri zərflə deyil:

- ucadan
- şəhərdə
- daxilən
- xəstə-xəstə
- birdən

352 Hansı suallar zərflə deyil?

- nə qədər?, nə dərəcədə?
- hansı?, nəyə?, nə üçün?
- haraya?, hara?, haradan?
- necə?, nə cür?, nə tərzdə?
- nə vaxt?, nə zaman?, haçan?

353 Miqdar zərflə olan cümləni göstərin:

- Deyilənlər barədə çox fikirlər söyləndi.
- Həyətdə xeyli işləmişdim.
- Biz xeyli ağac əkdik.
- Çoxlu meyvə aldım.
- Meydana yüzlərlə adam toplaşmışdı.

354 Uşaqlar bu gün xeyli çalışdılar cümləsində zərflə hansı mənə növləri işlənmişdir?

- zaman, tərz-hərəkət
- zaman, miqdar
- yer, miqdar
- zaman, yer
- tərz-hərəkət, yer

355 Hansı sıra isim və zərflə kimi işlənən sözlərdən ibarətdir?

- gecə, gündüz, sabah, axşam
- yaxşı, pis, aydın, işıqlı
- qabaq, sonra, əvvəl, bəri
- xeyli, çox, bir az, bir qədər
- doğru, tərəf, tək, səhər

356 Bu sözlərdən biri yer zərflə deyil:

- aralıqda
- üzüaşağı
- ortalıqda
- bəri
- çinarlıqda

357 Biri məntiqi pozur:

- geridəki
- yuxarıdakı
- dünənki
- oradakı
- aşağıdakı

358 Hansı cərgə defislə yazılan zaman zərflərindən ibarətdir?

- əyri- əyri, yan-yana, qeyri-ixtiyari
- səhər-səhər, indi-indi, ara-sıra
- üz-üzə, sağa-sola, dala-qabağa
- az-çox, birə-beş, qabaq-qabağa
- dəstə-dəstə, ara-sıra, ora-bura

359 Zərflərdən biri məna növünə görə digərlərindən fərqlənir:

- çəpəki
- yuxarı
- asta-asta
- cəld
- gözucu

360 Saydan düzələn zərfləri göstərin:

- şəxsən, dahiyanə
- birdən, çoxdan
- hərdən, astadan
- qəfildən, daxilən
- ucadan, qəsdən

361 Biri zərfdir:

- səndə
- tez
- eldə
- bayram
- necə

362 Verilmiş sözlərdən hansı zərf deyil?

- aybaay
- qaçaqac
- üzbəüz
- ilbəl
- yanbayan

363 Zərf kimi verilənlərdən biri səhvdir:

- içəri
- aşağı
- irəli
- kənddən
- ora

364 Düzəltmə zərf hansıdır?

- birlik
- həvəslə
- qurğu
- xalamgil
- maraqlan

365 İndi, bayaq sözləri zərfin hansı məna növünə aiddir?

- kəmiyyət

səbəb

- zaman
- tərzi-hərəkət
- yer

366 Zərf düzəldən şəkilçiləri göstərin: 1.– la2 ,2.–ca 2 3.–mı54 ,4.–dan 2 ,5.–acaq2 ,6.–ən,7.–araq2

- 1,2,6
- 1,2,4,6
- 1,2,5
- 3,4,6
- 3,4,6,7

367 Defislə yazılan mürəkkəb zərf hansıdır (defislər buraxılmışdır)?

- qıpqırmızı
- teztez
- həndəvər
- gileygüzar
- coşubdaşma

368 Aşağıdakı sözlərdən hansının yazılışı səhvdir?

- kiprik
- strateji
- layihə
- geoloq
- günbəgün

369 İdarə əlaqəsində asılı tərəf hansı halda işlənmir?

- çıxışlıq
- yerlik
- yönlük
- yyəlik
- adlıq

370 Cümlələrin birində nida işlənməmişdir:

- Ay haray, qoymayın, apardılar!
- Ahın dağlara, bala.
- Vay-vay, deyəsən, bəşər deyil bu!
- Ox, bizi aldatdılar!
- Ah, necə kef çəkməli əyyam idi

371 Biri modal söz deyil:

- əvvəla
- habelə
- sanki
- beləliklə
- nəhayət

372 Qar yağır nümunəsinə artırılan hansı nida cümləyə qorxu emosiyası artıracaqdır?

- aha
- heyf
- ay can- ay can
- vay- vay

bıy

373 Məntiqi uyğunluğu gözləməklə bağlayıcılardan ibarət cərgəni tamamlayın: Ona görə ki, onun üçün ki,....

madam ki

- çünki
- hərçənd ki
- indi ki
- bir halda ki

374 Modal sözlərə aid səhv fikri müəyyənləşdirin:

Danışanın ifadə etdiyi fikrə münasibət bildirən sözlərə deyilir.

Quruluşca iki növü var.

- Cümlənin ancaq əvvəlində və sonunda işlənə bilər.
- Cümlə üzvlərindən vergüllə ayrılır.
- Bəziləri əsas nitq hissələri ilə ortaq sözlərdir.

375 Qoşma hansı cümlədədir?

Sonra mən onu evlərinə ötürdüm.

- Evdən çıxanda anam arxamca su atardı.
- Tahirlə Sabit bizim köhnə qonşularımızdır.
- Uşaq evdə tək qalmışdı
- Uşaqlardan kimisi dərs oxuyur, kimisi də həyətdə gəzişirdi.

376 Hansı qoşmanın tələffüzü yazılışından fərqlidir?

kimi

- aid
- başqa
- tərəf
- ötrü

377 Bağlayıcı işlənmiş cümləni tapın:

Bazardakı bahalıqdan şikayət edirdi.

- Bir vaxt deyərdim ki, ölüm uzaqdır.
- Bizimki bura qədər imiş.
- Uşaqlar üşümür ki?
- Bu ki onun uşaqıq şəklidir.

378 Hansında ədat işlənməmişdir?

Gör bir neylədin!

- Gedək, gözlərinlə gör.
- Bu işi təkcə sən bacararsan.
- Adamı belə əzişdirərlər bax.
- Gəl bu daşı ətəyindən tök.

379 Ay aman, deyəsən, sən də onlara tərəf çıxırısan, sən nə vaxt məni anlayacaqsan? cümləsində köməkçi nitq hissələrinin ardıcılığını göstərin:

nida, modal söz, ədat, ədat

- nida, modal söz, bağlayıcı, qoşma
- nida, bağlayıcı, qoşma, modal söz
- nida, modal söz, ədat, qoşma
- nida, bağlayıcı, bağlayıcı, modal söz

380 Ya elm öyrən, ya elm öyrədənləri dinlə, ya da elm əhlini sev cümləsində tabesizlik bağlayıcısının növünü göstərin :

- iştirak
- bölüşdürmə
- birləşdirmə
- qarşılaşdırma
- aydınlaşdırma

381 Elə sözü nə zaman suala cavab vermir?

- zərfi əvəz etdikdə
- ədat kimi işləndikdə
- işarə əvəzliyi olduqda
- sifəti əvəz etdikdə
- feil kimi işləndikdə

382 Biri köməkçi nitq hissələrinin sintaktik xüsusiyyətinə aid deyil:

- Həmcins üzvlər arasında bağlılıq yaradır.
- Cümlə daxilində fikrə münasibət bildirir.
- Müəyyən qrammatik məna bildirir.
- Cümlənin təsir gücünü artırır.
- Müstəqil cümlə üzvü olur.

383 Yalnız bəzi həmcins üzvləri bir-birinə bağlayan, lakin tabesiz mürəkkəb cümlənin tərkib hissələri arasında işləmə bilməyən bağlayıcı hansıdır?

- hərçənd
- ilə
- həm
- amma
- çünki

384 –mı4 ədatı hansı feillərə qoşulmur?

- şərt şəklində olan feillərə
- 2-ci şəxsdə olan əmr şəklində
- vacib şəklində olan feillərə
- məsdərlərə
- feili bağlamalara

385 Köməkçi nitq hissələrindən dilçiliyin hansı bölməsində bəhs edilir?

- üslubiyyat
- leksikologiya
- morfologiya
- sintaksis
- fonetika

386 Ancaq qrammatik mənası olan sözü müəyyənləşdirin:

- tək
- lap
- doğru
- kimi
- elə

387 Köməkçi nitq hissələrindən hansının orfoqrafiyasında defis işarəsindən də istifadə edilir?

modal sözlər

- nida
- qoşma
- bağlayıcı
- ədat

388 Qoşmadır, şəkilçi formasında deyil, ancaq sözlərə bitişik yazılır:

- can2
- ca,cə
- tək
- dək
- la,lə

389 Köməkçi nitq hissələrindən şəkilçi formasında da olanlar hansı sıradadır?

- nida
- qoşma, bağlayıcı, ədat
- qoşma, ədat, nida
- bağlayıcı, modal sözlər, qoşma
- modal sözlər, nida, qoşma

390 Durğu işarəsi qoyulmasa, hansı cümlədəki kimi sözü həm qoşma, həm də sual əvəzliyi kimi başa düşülə bilər?

- Kimi gördün
- Əli kimi axtarırdı
- Dostların kimi danışma
- Kimi danışır kimi susur
- Sən kimi soruşursan

391 Aşağıdakılardan biri modal söz kimi işləyə bilər:

- gəlsənə
- görünür
- gör
- görün
- gəlin

392 1991-ci ildən sonra Azərbaycanda çox yeniliklər baş vermişdir cümləsindəki qoşmanı onun sinonimi kimi hansı sözlə əvəz etmək olar?

- qeyri
- bəri
- əvvəl
- qabaq
- başqa

393 Afərin nidası hansı cümlədə tərif mənasında işlənməmişdir?

- Afərin! Yaxşı cavab verdin!
- Afərin! Adam da yoldaşını aldadar?!
- Afərin, oğul! Biz sənənlə fəxr edirik.
- Afərin! Özünü itirmədin.
- Afərin! Halal olsun sənə ananın südü!

394 — Söz-cümlə nə ilə ifadə olunmuşdur? — Bu barədə fikrin nədir, o,doğrudanmı, bu işi bacarar? Deyilənə görə, bəli.

- nida və modal sözlə
- nida və təsdiq ədatı ilə
- modal sözlə
- təsdiq ədatı ilə
- modal söz və təsdiq ədatı ilə

395 Şeir parçasında köməkçi nitq hissələrindən hansılar işlənmişdir? Bəlkə, onun da oğlu qanlı düyüslərdədir, kim bilir, o, bəlkə də, mənimlə bir dərdədir

- ədat, qoşma
- qoşma, nida
- modal söz, bağlayıcı
- ədat, nida
- bağlayıcı, qoşma

396 Bağlayıcılardan birinin yazılışı səhvdir:

- indi ki
- hər gah
- nəinki
- halbuki
- belə ki

397 Mən dərsdən sonra evədək piyada getdim cümləsindəki qoşmalar hansı mənaları bildirir?

- istişamət, zaman
- zaman, məsafə
- səbəb-məqsəd, bənzətmə
- zaman, bənzətmə
- fərqlənmə, birgəlik

398 Nümunələrdən birində ədat və qoşma işlənmişdir:

- Uzun illərdən sonra axtardığımı tapdım.
- Nənəsi Nərrin üçün qoğal bişirmişdi.
- Todan kəndi də Goranboydadır.
- Bax sənin üçün nə qədər gül dərmişəm.
- Düzü, o zaman Dolan tərələri əsl düyüş meydanına çevrilmişdi.

399 Barı evə məktub yaz cümləsində ədatın hansı növü işlənmişdir?

- qüvvətləndirici
- məhdudlaşdırıcı
- dəqiqləşdirici
- arzu
- əmr

400 Modal sözlərdən biri ehtimal və şübhə bildirir:

- görünür
- şübhəsiz
- doğrudan da
- deməli
- məncə

401 Qoşma haqqındakı fikirlərdən hansı səhvdir?

- Təkhəcalı qoşmalar sözlərə bitişik, ikihecalılar isə ayrı yazılır.
- Qoşulduğu sözlə birlikdə cümlə üzvü olur.

Müstəqil suala cavab ola bilmir.

- İsmın bütün hallarında olan sözlərə qoşulur.
Qoşulduğu sözlə birlikdə müxtəlif məna çalarları ifadə edir.

402 Qoşma hansı cümlədədir?

Uşaq hər şeyə diqqətlə baxırdı.
Səhər tezdən məktəbdə kimi axtarırsan?
Atamla qonşumuz kəndə getdilər.

- Anar həyətdə topla oynayır.
Bu sözün başqa mənalara da var.

403 Köməkçi nitq hissələrindən hansılar sözlərə bitişik də yazıla bilər? 1) ədat,2) nida,3) modal sözlər ,4) qoşma,5) bağlayıcı

- 3, 4, 5
- 2, 3, 4
- 1, 3, 5
- 1, 4, 5
- 2, 4, 5

404 İstər, istərsə də bağlayıcısının növünü göstərin:

qarşılaşdırma
inkarlıq
iştirak
● bölüşdürmə
aydınlaşdırma

405 Hər kəs öz nəfsini tanısa, Allahını da tanıyar (İmam Əli) cümləsində hansı köməkçi nitq hissəsi işlənmişdir?

nida
qoşma
ədat
● bağlayıcı
modal söz

406 Qüvvətləndirici ədatın işləndiyi cümlə hansıdır?

Ayrıları könlü candan?
Təkcə sənə güvənirəm.
Yəni sən bunu bilirən?
● Sən ki bunu bilirdin.
Gəl ha

407 Verilənlərdən hansılar həm şəkilçi, həm bağlayıcı, həm də ədat ola bilər? 1) lə,2) ki, 3) ya,4) da,5) gah, 6) həm , 7) hətta

- 1, 6, 7
- 4, 5, 6
- 2, 3, 4
- 2, 4
- 1, 4, 6, 7

408 Hansı ədatlardan sonra vergül qoyulmalıdır?

qoy
ha

ki

- bəli
- məhz

409 Güzəşt bağlayıcısı işlənib:1.yəni,2.indi ki,3.buna görə də,4.hərçənd,5.hərçənd ki,6.hərgah

1,4,5

1,3,5,6

1,2,5

- 4.5
- 4,5,6

410 Hansı cümlədə şərt bağlayıcısı işlənib?

Toyda nəinki qohumlar, hətta uzaqdan gələn yoldaşlar da iştirak edirdilər.

O, uşaqları hələ də axtarırdı, halbuki onlar çoxdan getmişdilər.

Elə ki, anam gəldi, onun qabağına qaçdıq.

- Bir halda ki, evlənməyəcəkdin, niyə onun hissləri ilə oynadın?
Mənə elə gəlir ki, sən bunun üçün yaranmışsan.

411 Qoşmalar ismin hansı halında işlənirlər? 1.yiyəlik, 2.yönlük, 3.çıxışlıq, 4.təsirlik,5.yerlik

2,4,5

2.3

1,2,3

- 4,5
- 2,3,5

412 Həm qoşma, həm zərf kimi işlənən sözləri seçin:

görə, bəri

indi, dünən

sonra, və

- sonra, əvvəl
- sabah, axşam

413 Aşağıdakı söz birləşmələrindən hansında tərəflərin yerini dəyişsək, məzmununa xələl gəlməz?

Qız qalası

kitab oxumaq

beş dəftər

çox insan

- mənim sevgilim

414 Biri feili birləşmədir:

silahlı adam

hiss etmək

- bağa köçəndə
- dilə gəlmək
- maraqlı görüş

415 I növ təyini söz birləşməsinin asılı tərəfi hansı cümlə üzvü olur?

mübtəda

- təyin
- tamamlıq
- xəbər
- zərflük

416 Hansı birləşmənin hər iki tərəfi isimlə ifadə olunmuşdur?

- qara gün
- maraqlı əsər
- dəri çanta
- oxumaq həvəsi
- duzlu xörək

417 İdarə əlaqəsi hansı nümunədədir?

- ciddi münasibət
- çalınan saz
- yaşıl yarpaq
- beşinci sıra
- cəbhədən qayıtmaq

418 İsim+fel sxeminə uyğun gələn söz birləşməsini göstərin:

- yatan kişi, dəri başmaq
- igidlər gülərək, yaralılara baxaraq
- qatar gələndə, dərslərini oxuyan
- qarıya qaçıb, beş uşaq
- onun oxumağı, sənin dediyin

419 Hansı bənddəki sözlərdən söz birləşməsi düzəltmək olmaz?

- Akif, dost
- xalqımız, üçün
- cild, kitab
- nəsihət, ata
- yazı, alın

420 Gələn qız ismi birləşməsinin tərəfləri arasında hansı sintaktik əlaqə var?

- yanaşma , uzlaşma
- yanaşma
- uzlaşma
- idarə
- idarə, yanaşma

421 Hansı sözlər arasında idarə əlaqəsi vardır?

- hərdən görünmək
- sənədləri qaytarmaq
- bu kitab
- həvəslə oynamaq
- tez getmək

422 Yanaşma əlaqəli nümunələr hansı variantdadır?

- həyətin qapısı, kitab üzü
- sevimli diyar, gözəl Şuşa
- körpələr evi
- dodağında təbəssüm
- dərsə gedəndə, yaxşı kitab

423 I növ təyini söz birləşmələri hansı sintaktik əlaqə ilə yaranır?

həm idarə, həm yanaşma

- yanaşma
tabesizlik
uzlaşma
idarə

424 Uzlaşma əlaqəsi hansı bənddədir?

- Təcili həll etmək
Siz oxuyun
Hər adam
Evə gedəndə
Gözəl vətən

425 Hansı birləşmədə yanaşma əlaqəsi var?

- şəhərdən qayıdanda
sehrli nağıl
dəniz havası
ədəbiyyat kitabı
külək səsi

426 Tabesizlik əlaqəsi hansı cümlə üzvləri arasında olur?

- Tamamlıqla xəbər arasında
Mübtəda ilə xəbər arasında
Təyinlə tamamlıq arasında
Təyinlə mübtəda arasında
Həmcins üzvlər arasında

427 Hansı cümlədə sözlər arasında tabesizlik əlaqəsi var?

- Həqiqəti yalnız mən bilirəm.
Əsgərlər döyüşə gedirlər.
O, gözəl, girdəsiyə, gənc bir qız idi.
Mən dedim, ancaq o eşitmədi.
Əvvəl düşüdüklərini söylə

428 Söz birləşmələrindən biri sintaktik əlaqə baxımından digərlərindən fərqlənir:

- Lalənin anası
İgid döyüşçü
Atanın nəsihəti
Qız qalası
Məktəb həyəti

429 Aşağıdakı sözlərdən hansında yalnız açıq saitlər işlənmişdir?

- bioloq
maneə
layihə
naməlum
riayət

430 Uzlaşma əlaqəsi hansı nümunədədir?

- Ev tikilib.
siz oxuyanda
doğma torpaq
bizim həyat

təcili danışmaq

431 Tərəfləri isim+isim modelində olan I növ təyini söz birləşməsini göstərin:

- Qarabağ şikəstəsi
- oxuyan tələbə
- həmin hadisə
- dəmir qapı
- müdrük insan

432 İsmın hansı halı uzlaşma əlaqəsində əsas, yanaşma əlaqəsində asılı tərəf ola bilər?

- yyəlik
- təsirlik
- çıxışlıq
- yönlük
- adlıq

433 Yanaşma əlaqəli aşağıdakı birləşmələrin birində isim tabe tərəf kimi işləyib:

- mühəndis Kərimli
- şəhərdəki məktəb
- buludlu hava
- həftəlik plan
- həyatı mənafe

434 Asılı tərəfi zərflə ifadə olunan yanaşma əlaqəli ismi birləşmələri göstərin: 1) içəri otaq 2) oradan qayıdanda 3) yuxarı mərtəbə 4) cəld hərəkət 5) bugünkü xəbərlər 6) səhər yola düşən

- 2,6
- 1,5
- 5,6
- 2,4
- 1,3

435 Feili birləşmənin əsas tərəfi nə ilə ifadə olunur?

- feilin təsriflənən formaları ilə
- feilin bütün formaları ilə
- feilin sadə şəkilləri ilə
- feilin təsriflənməyən formaları ilə
- feilin mürəkkəb şəkilləri ilə

436 Feili birləşmə hansıdır?

- təsdiq etmək
- vələh olmaq
- kitab oxumaq
- təmir etmək
- etiraz etmək

437 I növ təyini söz birləşməsinin asılı tərəfi ola bilmir:

- feili bağlama
- isim
- sifət
- say
- feili sifət

438 II növ təyini söz birləşməsinə göstərin:

- ölkədaxili sabitlik
- dostların söhbəti
- alın yazısı
- əli silahlı
- tarixi hadisə

439 Birinci tərəfi isimlə ifadə olunmuş I növ təyini söz birləşmələri hansı cərgədədir?

- gözəl mənzərə, azğın düşmən, beşinci sıra
- balıq əti, durma qatarı, qılınc yarası
- hər tərəf, dairəvi stol, Tahir əmi
- vətən məhəbbəti, azadlıq nəğməsi, qurd qapısı
- qızıl üzük, dəmir bilək, torpaq yol

440 Hansı bənddəki iki sözdən söz birləşməsi düzəltmək olmaz?

- qələm, yaşıl
- insan, kimi
- Azər, qardaş
- ana, qayğı
- vətən, sevmək

441 Hansı cümlə üzvləri bir – biri ilə sintaktik əlaqəyə girmir?

- tamamlıq, zərflik
- zərflik, xəbər
- təyin, zərflik
- tamamlıq, xəbər
- mübtədə, xəbər

442 Hansı birləşmədə iki sintaktik əlaqə var?

- səhər yeməyi
- şəhərdən uzaq
- illik gəlir
- mənim bacım
- doğma diyar

443 Nümunələrdən yalnız birində idarə əlaqəsi var:

- səmimi söhbət, tibbi yardım
- sən gələndə, mən oxudum
- bərkdən danışmaq, qorxub qışqırmaq
- gülü dərmək, dərsi öyrənmək
- yaşıl çəmən, göy otlar

444 İdarə əlaqəsi hansı bənddədir?

- birinci mərtəbə
- xoş rəftar
- səfərdən qayıtmaq
- qırmızı gül
- üçüncü sıra

445 Mübtədə ilə xəbər arasında uzlaşma hansı nümunədə pozulmuşdur?

Biz teatrdan qayıtdıq.

- Uşaqların bəzisi buna inanmayacaqlar
O, indi ən yaxşı oxuyan tələbələrdəndir.
Sürülər dağın ətəyinə yayıldılar.
Gələnlər yola düşdülər.

446 Qardaşı savadlı mütəxəssisdir cümləsində hansı sintaktik əlaqələr var?
1.idarə,2.yanaşma,3.uzlaşma,4.tabesizlik

- 2.4
- 3.4
- 1.3
- 1.4
- 2.3

447 Mən gəldim birləşməsində hansı sintaktik əlaqə növü vardır?

- idarə və yanaşma
- uzlaşma
- uzlaşma və idarə
- yanaşma və uzlaşma
- idarə

448 Hansı II növ söz birləşməsini III növə keçirmək olmur?

- dağ havası
- meşə gözətçisi
- maşın bazarı
- bulaq suyu
- pəncərə şüşəsi

449 Mürəkkəb söz birləşməsi hansı variantdadır?

- adamın sözü
- Nizaminin "Xosrov və Şirin" poeması
- ən yaxşı yer
- zəfər marşı
- körpə uşaq

450 II növ təyini söz birləşmələrini seçin: 1.şirin söhbət,2.ilan zəhəri,3.alimin fikri,4.ağac budağı,5.əkin yeri,6.ananın arzusu

- 4.6
- 2,4,5
- 1,3,4
- 1, 2
- 2,3,5

451 Cümlədəki feili birləşmələrdən birinin əsas tərəfi tərkibi feillə ifadə olunmuşdur:

- Getdim dərddə yanına, o, məndən narın ağladı.
- Dərgahın qapısı açıq olanda körəyin yuxusu gələr.
Gecəni yatmaq mənim üçün bir problemə çevrilib.
Dəyirman öz işində, çax-çax baş ağrıdar.
Dərdini gizlədən dərmanını tapmaz

452 Asılı tərəfi düzəltmə sözlə ifadə olunan ismi birləşməni göstərin:

- dərin quyu
- gözəllik vurğunu

qoyun sürüsü
yaxşılıq itirən
sərin hava

453 Əsas tərəfi feili bağlama ilə ifadə olunan söz birləşməsinə göstərin:

- həyatdan küskün adam
- təbiətə baxdıqca
gələcəyi görmək
insana inanan
dərindən düşündüyüm

454 Hansı ismi birləşmədir?

- evə qayıdanda
- qızıldan kəmər
sənin haqqında
sürətlə qaçan
onun kimi

455 Ananın öyüdü söz birləşməsində tərəflər arasında hansı əlaqə vardır?

- uzlaşma
- uzlaşma və idarə
uzlaşma, yanaşma
idarə
idarə, yanaşma

456 Verilmiş xüsusiyyətlərdən hansı II növ təyini söz birləşmələrinə aid deyildir?

- Tərəfləri arasında uzlaşma əlaqəsi özünü göstərir.
- Tərəfləri eyni zamanda cəmlənə bilmir.
- Tərəfləri arasına heç bir söz daxil ola bilmir
- Qeyri-müəyyənlik ifadə edir.
- Tərəfləri şəxs əvəzlilikləri ilə də ifadə oluna bilir.

457 Hansı cümlədə feili sifət tərkibi işlənmişdir?

- Bunlar dərslərinə həmişə ciddi hazırlaşır
Bir neçə gündən sonra hamı məktəbin həyatına topladı.
- Dərin xəyala dalan Səbinə sanki onu heç eşitmirdi.
- Gələn ərbabın adamları idi
- Günçixan tərəfdə qara buludlar günün qabağını kəsmişdir.

458 Məktəblilər dostlarına məktub göndərdilər cümləsində hansı sözlər arasında uzlaşma əlaqəsi var?

- məktəblilər- məktub
- məktəblilər- göndərdilər
- dostlarına- göndərdilər
- məktub- göndərdilər
- dostlarına- məktub

459 Həm II, həm də III növ təyini söz birləşməsinə aid olan xüsusiyyətləri seçin: 1) İkinci tərəfi mənsubiyyət şəkilçili söz olur. 2) Tərəfləri, əsasən, isimlə ifadə olunur. 3) İkinci tərəfi hər üç şəxsin mənsubiyyət şəkilçilərini qəbul edir. 4) Tərəfləri arasına başqa söz artırmaq olmur. 5) Hər iki tərəfi tək-tək, nadir hallarda eyni zamanda cəmlənə bilir. 6) Tərəflər bütövlükdə cümlənin bir üzvü olur.

1,3,5
2,5,6

1,3,6

2,4,6

● 1,2,6

460 Asılı tərəfi isimlə ifadə olunmuş I növ təyini söz birləşməsini tapın:

oyanmış torpaq

● taxta qapı

həmin adam

şirin meyvə

onuncu sinif

461 Asılı tərəfi düzəltmə sifətlə ifadə olunmuş I növ təyini söz birləşməsi hansıdır?

oyaq keşikçi

● qaçaq əsgər

uzaq ölkə

yumşaq parça

qoçaq uşaq

462 Təbə tərəfi feili sifət olan I növ təyini söz birləşmələrindən ibarət cərgəni hansıdır?

yemiş alveri, qamış sahəsi, yarış meydanı

● oxuduğum kitab, gecikdirilmiş cavab, görüləcək iş

dəmir qapı, qızıl saat, daş hasar

sərin su, iyirminci əsr, belə əhvalat

çalışqan uşaq, küsəyən oğlan, zarafatçı adam

463 Biri söz birləşməsidir:

lap yaxşı

● əla növ

vətən üçün

dünəndən bəri

heç kəs

464 Birinci tərəfi feili birləşmə ilə ifadə olunan I növ təyini söz birləşməsi hansı cümlədir?

Bu gün biz yeni evimizə köçürük.

● Dünən gələn oğlan mənim böyük qardaşım idi.

İki itin arasına para sümük atmazlar.

Anasını sevən oğulun balası xoşbəxt olar

Orta əsrlər tarixi çox maraqlıdır.

465 Birinci tərəfi II növ təyini söz birləşməsi ilə ifadə olunan II növ təyini söz birləşməsi hansıdır?

mənim qardaşımın qızı

dərs oxumaq

dərs oxuyan uşaq

Qafqaz yeməkləri

● "Qız qalası" operası

466 Hansı cümlədə xəbərlə mübtəda arasında kəmiyyətə görə uzlaşma pozulub?

Quşlar budaqda cəh-cəh vururdular.

Sən niyə onu ad gününə dəvət etməsən?

● Yarpaqlar tökülür, ellər köç edirdi.

Yağış yağdı, sel-su bərəni aldı.

İtlər bir ağızdan hürüşdülər.

467 Aşağıdakı cümlələrdən hansında tabesizlik əlaqəsi var?

Azərbaycan iri addımlarla xoş sabahlara irəliləyir.

- Mən də, sən də, o da çox dedik, xeyri olmadı.
Bizim sizdən gizlin heç nəyimiz yoxdur.
Mən səni hər dərdi unudan bilirdim.
Nə gözəl yaraşır Muğana ceyran.

468 Mübtədasi və xəbəri sayla ifadə olunmuş cümlə hansıdır?

Gecələr uzun, gündüzlər isə qısa idi.

Qaçanlar birdən dayandılar.

Qocalar yaşlarına baxmayaraq, qıvrıq və cəld idilər

- Birincilər həmişə birincidir.
Dünənki ilıq hava bu gün yoxdur.

469 İlan ilan yeməyincə əjdaha olmaz cümləsinin sintaktik təhlili ilə bağlı fikirlərdən hansı səhvdir?

3 cümlə üzvü var.

Cümlənin xəbəri «əjdaha olmaz»dır.

“İlan” mübtədasi.

- Cümlədə 4 cümlə üzvü var.
Zərflik quruluşca mürəkkəbdir.

470 Hansı cümlədə məsdər tərkibi səbəb zərfliyi vəzifəsindədir?

Qardaşı ilə görüşmək onu çox sevindirdi.

Rəhman atası ilə danışmağı özünə sığışdırmırdı.

Şəhəri düşmən hücumundan qorumaq üçün böyük texnikalar gətirilirdi.

- Torpaqla məşğul olmaqdan əlləri cadar-cadar olmuşdu.
Boş-boş danışmaqdan bir şey çıxmaz.

471 Hansı cümlədə təyin II növ təyini söz birləşməsi ilə ifadə olunmuşdur ?

Mühəndis Sultanov dəri paltosunu geyindi.

Al-qırmızı gülləri ağ güldana yığan qızın təbəssümü yadımdan çıxmayıb.

Firuzə rəngli kuzələri doldurdu.

- Polis rəisi Kərimov prokurora zəng vurdu.
Sakit-sakit dalğalanan dəniz birdən təlatümə gəldi.

472 Hansı cümlədə vasitəsiz tamamlıq sadə isimlə ifadə olunmuşdur ?

Vətənim verdi mənə nanü-nəmək.

Vəli onu hərərətlə salamladı.

Qoca ağaqla yeriyirdi.

- Ovçu özünə yeni tüfəng aldı.
Biz onları sevinclə qarşıladıq.

473 Cümlələrin birində söz birləşməsi ilə ifadə olunmuş zərflik vardır:

Dostum bu əhvalatı gülərək danışdı.

Bu dağları gəzməyə gəlmişəm.

Göylərin üzü birdən tutuldu.

- Küçənin ortasında əzəmətli bir heykəl ucalırdı.
Şəhərdə böyük bir ehtişam vardı.

474 Mürəkkəb tamamlıqlı cümlə hansıdır?

Əsas sənədləri yoxlamaq Murada tapşırıldı.

Məmməd heç vaxt iradəsinə zidd getməyi xoşlamırdı.

O, təkbaşına idman etməyi xoşlayır.

- O, idman etməyi xoşlayır.

İndi o da işinə ciddi yanaşandır.

475 Pəri öz sualının cavabını eşitməmək üçün qulaqlarını tutdu cümləsində zərfliyin mənaca hansı növündən istifadə edilib?

tərzi-hərəkət

yer

zaman

- məqsəd

səbəb

476 Cümlələrdən birinin təyini birinci növ təyini söz birləşməsi ilə ifadə olunmuşdur:

Bu şəkillərin müəllifi xalq rəssamı Əzim Əzimzadədir.

1873- cü ildə Bakıda Milli teatr yaradıldı.

Arxlardan axan dağ suları burula-burula uzanıb gedirdi.

- Onun gözləri qarşısında qızılı saçlı, mavi gözlü bibisi Aləmşahbəyim dayanmışdı.

Yeni ədəbiyyat kitabı şagirdlərin istifadəsinə verilirdi.

477 Hansı cümlədə tamamlıq ikinci növ təyini söz birləşməsi ilə ifadə olunmuşdur?

Yarməmmədin səsi quyunun dibindən gəlirdi.

İnsan arzusu bitib-tükənmək bilmir.

Kənd yolu təzəcə abadlaşdırılmışdı

- Kursumuza gələn tələbələr hər gün test sualları yazırlar.

Qonşu bağdan musiqi səsi gəlir, gülüş səsləri ucalırdı.

478 Hansı cümlənin xəbəri sifətdən düzələn fellə ifadə olunub?

Məktub sahibinə çatdırılmışdır.

İdarəyə gətirilmiş qəzetlər dünənkidir.

Deyilənə görə, xəstənin vəziyyəti yaxşıdır.

- Mənim babam çox qocalıbdır.

Məncə, məsələnin həlli düzgündür

479 Mübtədası III növ təyini söz birləşməsi ilə ifadə olunmuş ismi xəbərli cümləni göstərin:

Göy göl zəlzələ nəticəsində meydana gəlmişdir.

- Yer üzünün əşrəfi insandır.

Bunların hamısı axşama qədər qonşulara paylanılmalı imiş.

Sənin niyyətin məni də sevindirir.

Şagirdlərin biri sözə başladı.

480 Hansı cümlənin xəbəri mürəkkəbdir?

Bizim müsahibimiz cəsarətli və açıqfikirlidir.

Son vaxtlar Fazil çox işlə məşğul olurdu.

Bəzi sözləri baxışlardan da oxumaq mümkündür.

- Amilin atası təcrübəli inşaat mühəndisidir

Seçkilər ərəfəsində o, seçicilərlə görüşməli imiş.

481 Dostlarına xəyanət etmək istəyən xəyanətin qurbanı olacaq . Verilmiş cümlənin mübtədası nə ilə ifadə olunmuşdur ?

təyini əvəzliliklə

II növ təyini söz birləşməsi ilə

məsdər tərkibi ilə

- feili sifət tərkibi ilə
- III növ təyini söz birləşməsi ilə

482 İsmi xəbərli cümlə hansıdır?

Dost dar gündə tanınar.
Həkimlərin səyi nəticəsində xəstəni həyata qaytarmaq mümkün oldu.
Fuad bütün gecəni oyaq qalmışdı.

- Bu idmançılar yarışda birincilik qazananlardır.
Qorxudan dizləri əsirdi.

483 Hansı cümlənin xəbəri sifətdən düzəlmiş feillə ifadə olunmuşdur?

Dostlarımla sayı lap çoxalmışdı.
Siz bu gün necə də gözəlsiniz.
O, birdən dilləndi.

- O, təzəcə yaxşılaşdı.
Bu meyvə yeməlidir

484 Hansı nümunədə ismi xəbər yoxdur?

Səidənin bacısı tələbədir.
Kür qırağının əcəb seyrangahı var.
Ayazlı-şaxtalı bir qış axşamı idi.
● Şəhidlər xiyabanı. Dilə gəlir məzarlar...
Söz vardır, kəsər savaşı.

485 Hansı cümlənin mübtədası sifətlə ifadə olunmuşdur?

İnsan müqəddəs bir varlıqdır.
Soyuqdan hamı titrəyirdi.
«Qoca və dəniz» romanı E. Heminquey yaradıcılığının zirvəsidir.
● İclasdakılar bu qərara çox təəccübləndilər.
Havaya atılan fişənglər rəngbərəng işıq saçdı.

486 Xəbəri frazeoloji birləşmə ilə ifadə olunmuş cümləni göstərin:

Oğlunun yazdığı məktubu oxuya bilmədi.
Əlindəki fincan yerə düşüb sındı.
O, qatarda tanımadığı bir adamla görüşdü.
● Yada düşdü nişanlısı, nazlı sular sonası da...
Ona biz vaxtında çox kömək etmişik

487 Məqsəd zərfliyi hansı cümlədədir?

Ana uzaqdan gəldiyinə görə yorğun görünürdü.
Ana oğlundan məktub aldığı üçün çox sevinirdi.
Ana çox ağladığından gözləri qızarmışdı.
● Ana cəbhədəki oğluna göndərmək üçün corab toxuyurdu.
Ana bütün gecəni yatmadığı üçün gözləri qızarmışdı.

488 Kəmiyyət zərfliyi işlənmiş cümləni göstərin:

Tədbirdə fakültənin bütün tələbələri iştirak edirdi
Mən onu tələbəlik illərindən tanıyıram
Kitabxanamız üçün xeyli təzə kitab alınıb.
● Müəllim bu sözü dəfələrlə bizə demişdi.
Dilimizdəki bir neçə belə söz istisnadır.

489 Cümlədə hərəkətin icrasını və ya əlamətin meydana çıxmasını müxtəlif cəhətdən izah edən cümlə üzvü hansıdır:

- təyin
- xəbər
- mübtəda
- zərflik
- tamamlıq

490 niyə? hansı cümlə üzvünün və ya üzvlərinin sualıdır?

- yalnız məqsəd zərfliyinin
- səbəb zərfliyi və kəmiyyət zərfliyinin
- kəmiyyət zərfliyinin
- səbəb zərfliyi və məqsəd zərfliyinin
- yalnız səbəb zərfliyinin

491 İsmi hansı halında olan sözlər heç vaxt zərflik ola bilmir?

- yerlik
- yönlük
- təsirlilik
- yiyəlik
- çixışlıq

492 Hansı cümlədə təyin ismi birləşmə ilə ifadə olunub?

- Təkcə pöhrələnən ağaclara baxmaqdan zövq alırdım.
Bu gün açıq-saçıq geyinən bir müğənni vətən uğrunda şəhid olmuş milli qəhrəmanların hamısından məşhurdur, bu isə dəhşətdir! Dəhşət!
Qızıl payız öz ətrini dağa, çəmənə yaydı.
Qala qapıları yavaş-yavaş açıldı.
● Mənim rəfiqəm Səidə burada yoxdur.

493 Hansı cümlədə təyin zərflə ifadə olunmuşdur?

- Səhərki külək çox şiddətli idi.
Dünən gələn qonaqlar geri qayıdırdı.
Qabaqdakı sıralar bomboş idi.
● Aşağı mərtəbələr tərtəmiz idi.
O,dar cığırda yuxarı qalxırdı.

494 Hansı cümlədə həmcins təyin yoxdur?

- Məktəbə bacarıqlı, istedadlı uşaqlar qəbul olunur.
Bağda ağ, sarı güllər açılmışdı.
Anar çalışqan və intizamlı tələbədir.
● Kənddə qırmızı kərpiç binalar çoxdur.
O,soyuq, şaxtalı günlərdə də işdən qalmır.

495 Tərkibində təyin olan cümləni göstərin:

- Yayın bürkülü havası adamı darıxdırırdı.
Əsərin nikbin sonluğu məni çox təsirləndirdi.
Xalqımız sənətkarlarını ehtiramla xatırlayır.
● Sex rəisi məsuliyyətli işçidir.
Sənubər xala uşağı mehribanlıqla dindirdi.

496 Ana oğlunun həyəcan keçirdiyini duydu cümləsində tamamlıq nə ilə ifadə olunmuşdur?

III növ təyini söz birləşməsi ilə
isimlə
feili sifətlə
● feili sifət tərkibi ilə
sifətlə

497 Mən görmüşəm bu qürbətın dadını cümləsində tamamlıq nə ilə ifadə olunmuşdur?

- feili sifət tərkibi ilə
sifətlə
isimlə
● III növ təyini söz birləşməsi ilə
II növ təyini söz birləşməsi ilə

498 Tamamlıq, əsasən, hansı cümlə üzvü ilə bağlı olur?

- ismi xəbər və zərfləklə
təyin və əvəzləklə
zərfləklə
● feili xəbərlə
mübtəda ilə

499 Hansı cümlədə tamamlıqın hər iki növü işlənmişdir?

- Sənə hər şeydən əvvəl kitab, dəftər, qələm lazımdır
Neftdən müxtəlif yağlar alınır
İclasda onun haqqında çox danışdılar.
● Müəllim tələbələrə kitab payladı.
Uşaqlar bağcada gül, çiçək dərdilər.

500 Vasitəsiz tamamlıq hansı cümlədədir?

- Tələbələr kitabxanaya gedir.
O, atası ilə fəxr edir.
Onda maraqlı kitablar var.
● Qonşumuz iş axtarır.
Onun səndən xoşu gəlir.

501 Bu tədbir ardıcıl olaraq davam etdiriləcəkdir nümunəsində cümlə üzvlərindən hansı işlənməyib?

- zərflək
xəbər
mübtəda
● tamamlıq
təyin

502 Cümlələrin birində tamamlıq təsirlilik halda olan sadə isimlə ifadə olunub:

- Bu yaxşılıqı heç vaxt unutmaram.
Onun atası neft mühəndisidir.
Cərrah Əli bizim təzə qonşumuzdur.
● X sinif şagirdlərinə mükafat verdilər.
Uşaq gah ağlayır, gah da gülürdü.

503 Feili xəbərli cümləni göstərin:

Amalımız Vətən yolunda çarpışmaqdır.
Güllər ətirli və tərəvətlidir.
Tamaşa gülməli idi.

- Küçədə toplaşan adamların üzündə bayram əhval – ruhiyyəsi duyulurdu. Buranın gözəl təbiəti var.

504 İsmi xəbərli cümləni göstərin:

İdmançılar olimpiadaya hazırlaşır.

- Gələn Fəridə idi.
Mətni diqqətlə köçürdü.
O, mənə diqqətlə qulaq asırdı.
Güclü külək ağacları yerə yıxmışdı.

505 Cümlələrin birində xəbər sayla ifadə olunmuşdur:

- Sənin bütün qiymətlərin beşdir.
Onların sözündə bir həqiqət var.
Yanan lampa yüzlükdür.
Onlar kənddə yaşayırlar.
Onunculara təşəkkür edildi.

506 Mürəkkəb xəbərli cümləni göstərin:

Mən Akifə minnətdaram.
Uşaqlar səyahətdən doymurdular.
Bir zamanlar insanlar qul halında yaşamışlar.

- Gənclər bizim gələcəyimizdir.
Babam ağacın altında oturub çay içirdi.

507 Hansı cümlədə xəbər kəmiyyəyə görə mübtəda ilə uzlaşmamışdır?

Onlar hər gün imtahana hazırlaşır.
Biz hər gün imtahana hazırlaşırıq.
O hər gün imtahana hazırlaşır.

- Onlar hər gün imtahana hazırlaşır.
Siz hər gün imtahana hazırlaşırsınız.

508 Cümlənin xəbəri nə ilə ifadə olunmuşdur? Bizim borcumuz tariximizi dərinədən öyrənməkdir.

feili sifətlə
feillə
isimlə

- məsdər tərkibi ilə
əvəzliliklə

509 Xəbər haqqında fikirlərdən biri səhvdir:

Həm nitq hissələri, həm də söz birləşmələri ilə ifadə olunur.
Mübtədaya aid hərəkəti və ya hökmü bildirən baş üzvdür.
İfadə vasitəsinə görə iki cürdür: feili xəbər, ismi xəbər

- Cümlənin heç bir üzvünə tabe olmayan ən müstəqil üzvdür.
Quruluşca sadə və mürəkkəb olur.

510 Xəbər hansı cümlə üzvünə aid olur?

heç birinə
zərfliyə
təyinə

- mübtədaya
tamamlığa

511 Cümlələrdən birində mübtədə səhv göstərilib:

Aşağıdakı dərədə daxma və ağaclar görünürdü
Taleyim solmayan aydın səhədir.
Günəşin istiliyi əsgərlərin işini bir az da çətinləşdirmişdir.
● Məktəbin həyatında şagirdlər ağac əkdilər.
Kitabı dünəndən məktəbdə qalıb.

512 Hansı cümlədə mürəkkəb mübtədə verilmişdir?

Ey zalım, nə qədər zülm edəcəksən bizə sən?
Ay qızım, sənin dərs oxumağın niyə görmürəm?
Mənim qəlbimdəki fikir səni narahat etməsin.
● Dünyanın dərini çiyində daşıyanlar da mənim dərdimi bilmirlər.
Vətən- ana. Ey odlar diyarı, sənə canım qurban

513 Atın yüyəni Tahirin əlində idi cümləsinin mübtədası nə ilə ifadə olunmuşdur?

məsdər tərkibi ilə
I növ təyini söz birləşməsi ilə
II növ təyini söz birləşməsi ilə
● III növ təyini söz birləşməsi ilə
feili sifət tərkibi ilə

514 İclası kim aparacaq? cümləsində mübtədə nə ilə ifadə olunmuşdur?

qeyri-müəyyən əvəzliliklə
sifətlə
isimlə
● sual əvəzliyi ilə
şəxs əvəzliyi ilə

515 Hansı cümlənin mübtədası sayla ifadə olunmuşdur?

Deyilən söz yadigardır.
Qocalara qayğı lazımdır
Birisi yazı yazırdı, birisi qulaq asırdı.
● Altıncılar bu yarışda qalib gəldilər
Bunu hamı bilir.

516 Mən sənənin gələcəyinə inanıram cümləsində mübtədə hansı nitq hissəsi ilə ifadə olunmuşdur?

isim
fel
sifət
● əvəzlilik
say

517 ..... cümlənin baş üzvü olub, haqqında danışılan şəxsi, əşyanı bildirir:

zərflilik
tamamlıq
xəbər
● mübtədə
təyin

518 Nəhayət, gənc qız yalançı dilənçiyə müraciət etdi cümləsində ara sözün mənaca növünü müəyyənləşdirin:

- nəticə və nitqin hissələri arasında əlaqəni bildirən
güman, sübhə bildirən
təəssüf bildirən
yəqinlik bildirən
fikrin mənbəyini bildirən

519 Hansı nümunədə ara söz işlənməmişdir?

Anlaya bilmədim, düzü, bu sirri.

Görünür, razısan öz taleyindən, Nə zamandır məni soraqlamırsan.

Sən demə, dağlara qar ələnərmiş, dumandan xəbərsiz, çəndən xəbərsiz.

- Eh nə qədər güman, nə qədər bəlkə çevrilib dünyada olub həqiqət.
Bəlkə, birisinin vurduğu ləkə dönüb olacaqdır sonsuz həqiqət.

520 Xitab haqqında fikirlərdən biri səhvdir:

Cümlədə müraciət olunanı bildirən sözlərə deyilir.

Həm sözlərlə, həm də söz birləşmələri ilə ifadə olunur.

Mübtədə kimi ismin adlıq halında olur.

Cümlənin əvvəlində, ortasında və sonunda işlənebilir

- Çox vaxt xəbərlə uzlaşma əlaqəsinə girir.

521 Qrammatik cəhətdən cümlə üzvləri ilə bağlı olmayan sözlər hansılardır? 1)ara sözlər 2)əlavələr 3)həmçins üzvlər 4)xitab

- 1,3
1,4
1,2
2,3
3,4

522 Cümlələrin birində mürəkkəb xitab işlənməyib:

Azərbaycan əsgəri, marş irəli!

Ey mənim həqiqi dostum, fikrin nədir?

Sən ey gurlayan dəniz, məni dinlə.

Seyr et bu varlığı, şeyda bülbülüm.

- Niyə elə danışırısan, ay bala, bizdən razı deyilsən?

523 Sizi deyib gəlmişəm, ey mənim müsəlman qardaşlarım cümləsindəki xitab nə ilə ifadə olunub?

- III növ təyini söz birləşməsi ilə
I növ təyini söz birləşməsi ilə
qeyri-təyini ismi birləşmə ilə
feili sifət tərkibi ilə
II növ təyini söz birləşməsi ilə

524 Nitqin hissələri arasında əlaqəni bildirən ara sözü göstərin:

- deyilənə görə
birincisi
heyf
doğrudan da
ehtimal ki

525 Hansı nümunədə həmçins üzv işlənməmişdir?

Arif hər gün işə vaxtında gəlir, verilən tapşırıqları dəqiq yerinə yetirərdi.

- Mərd özündən bilər, namərd özgəsindən.

İclasda nə mənə, nə də sənə söz verəcəklər.

Yanan da, yaman da mənəm.

Məktəbdəki tədbirdə müəllim, şagird və valideynlər iştirak edəcəklər.

526 Həmçins zərflikli cümləni göstərin:

“Kitabi-Dədə Qorqud” dastanında maraqlı bir epizod var.

- Ona görə də təbiətə qayğı və məhəbbətlə yanaşılmalıdır.
Eşq olsun bu müqəddəs varlığa!
Sonra parkın kənarı ilə keçərək məktəbə doğru yollandıq.
Mikayılın və döyüş yoldaşlarının payına çətin vəzifə düşmüşdür.

527 Həmcins mübtədali cümlə hansıdır?

Kitab,dəftər və qələm satırlar.

Akif və Vüqar gələndə biz getdik.

Aytən, Ülvi, kitabları gətirin.

- Şuşa, Laçın, Kəlbəcər azad olunmalıdır.
Qızıl və gümüş saatlar aldılar.

528 Həmcins üzvlü cümləni göstərin:

Balacaboylu adam səslə-küylü küçələrdən keçərək soldakı binaya yaxınlaşdı.

Nə ağac vardı, nə də kölgəlik.

Al-əlvən çiçəklərin xoş ətri ətrafa yayılmışdı.

- Gah sulara baş vurub lap dərinliklərə enir, gah da süzüb suyun üzünə çıxır.
Sular göz yaşı kimi dumduru idi.

529 Hansı söz xitab kimi işlənə bilməz?

ana

dostlar

uşaq

- irəli
- alim

530 Hansı sıradakı hər iki söz həm feili xəbər, həm də ara söz kimi işlənə bilər?

gəlsənə, qoysana

düzdür, qoy

deməli, doğrudan

- demə, görünür
- bax, gör

531 Xitabla bağlı fikirlərdən yalnız biri doğrudur:

Cümlə üzvləri ilə sintaktik əlaqəyə girir.

Tərkibinə görə xitablar yalnız bir sözdən ibarət olur.

Xitab yalnız insana aid sözlərlə ifadə olunur.

- Xitablar ay, ey, a, hey kimi köməkçi vasitələrlə birlikdə də işlənir.
Cümlənin yalnız əvvəlində işlənir.

532 Ara sözlərlə bağlı fikirlərdən biri səhvdir:

- Qrammatik cəhətdən cümlə üzvləri ilə bağlı olur.
Yəqinlik, şübhə, nəticə və s. mənaları ifadə edir.
Cümlədəki başqa sözlərdən vergüllə ayrılır.
Danışanın ifadə olunan fikrə münasibətini bildirir.
Cümlənin əvvəlində, ortasında və sonunda işlənə bilər.

533 Nəticə bildirən ara sözlər hansı cümlələrdə işlənib?1)Deməli, evinizi təmir etdirə bilmirsiniz.2) Yəqin, orada yeni evlər tikiləcək.3)Xülasə, gəlib çıxdıq mətləb üstünə.4) Əlbəttə, sənə kömək edərəm.5)Doğrusu, bu çox çətin məsələdir.

1,2,5

1,2,5

1,4,5

● 1,3

2,3,4

534 Biri güman və şübhə bildirən ara söz deyil:

bəlkə

gərək ki

görünür

● mənəcə

deyəsən

535 Ümumiləşdirici söz həmçins üzvlərdən əvvəl işlənərsə, ondan sonra hansı durğu işarəsi qoyulur?

heç nə

tirə

vergül

● iki nöqtə

nöqtəli vergül

536 Oğlum, görünür, sən hər şeydən xəbərdarsan cümləsində işlənmişdir: 1) həmçins üzvlər 2) xitab 3) əlavə 4) ara söz

1,4

2,3

1,2

● 2,4

3,4

537 Biri yəqinlik bildirən ara söz deyil:

həqiqətən;

düzü

əlbəttə

● beləliklə

şübhəsiz

538 Həmçins üzvlər haqqında yürüdülmən fikirlərdən biri səhvdir:

Bütün cümlə üzvləri həmçins ola bilər.

Eyni qrammatik formaya malik olur.

Həmçins üzvlər bərabər hüquqlu olur.

● Həmçins üzvlər yalnız tabesizlik bağlayıcıları vasitəsilə əlaqələndir.

Eyni bir cümlə üzvü ilə bağlı olur.

539 Həmçins üzvlər arasında işlənən hansı tabesizlik bağlayıcısından sonra vergül işarəsi qoyulur?

və, ilə

gah, ya, həm, nə

amma, ancaq, lakin

● da, də

yəni

540 Həmcins təyinli cümləni seçin:

Bu sözləri o, astadan, ehtiyatla söylədi.

Qızılqayadan ötəndə günorta olardı.

Pəncərədən həyəətə xəstə, məzlum bir qoca baxırdı.

- Pəncərədən həyəətə xəstə, məzlum bir qoca baxırdı.
Muzeydə gördüyü rəsmlər, əşyalar onu hələ də düşündürürdü.

541 Hansı həmcins üzvlü cümlədə cəm şəkilçisi ixtisar olunub?

Suallar, tapşırıqlar və qarşısındakı öhdəliklər o qədər ağır idi ki, bütün bunları bacarmayacağımı düşünürdü.

Həyatda hər şeyə öz gücüm, bacarığım və qabiliyyətimlə nail olmaq istəyirdim.

İllər keçdikdən sonra məni qarşılamağa gələnlər arasında ana və atamı görmədim.

- İmtahan zalında müəllim, şagird və valideyinlər də nəzarət altında idilər.
Dost, qardaş və ailəsini görmək eşqi ilə o, bu dəfə də şəhərə gəlməli oldu.

542 Hansı cümlədə həmcins xəbər işlənib?

Get-gedə mübahisələr ciddiləşir, tələbələr, deyəsən, üstünlük qazanırdılar.

Osman ehtiyatla bulağa yaxınlaşdı, onu görən ceyran hürküb qaçdı.

Yağış yağır, güclü külək əsir.

- Hər gün olduğu kimi, bu gün də qoca sahilə gəldi, iti nəzərləri ilə dənizi xeyli seyr etdi.
İclasda alimlər də, elmi işçilər də bu qərarı dəstəklədilər.

543 Həmcins xəbərlər hansı cümlədədir?

Mən oyanmışdım, yoldaşlarım isə hələ də şirin yuxuda idilər.

Mərdan getdi, ailənin sevinci, rahatlığı bitdi.

Şaxta getdikcə artır, duman kəndi bürüyürdü.

- Dilşad səhər tezdən durur, əl-üzünü yuyur, sonra isə anasına su gətirirdi.
Torpaq qızır, qar əriyir, çaylar daşır.

544 Ara sözün işləndiyi cümləni göstərin:

Sənin dediklərin tamamilə düzdür.

Yəqin etdim ki, sən düz demirsən.

Güman gələn yerləri ələk-vələk etdilər.

- Düzdür, riyaziyyatdan bir az anlayıram.
Hər dilinə gələn sözü deməli deyilsən

545 Qeyrimüəyyən miqdar saylarından ibarət sıranı göstərin:

bir az, çoxlu, yüz

- çox , az , xeyli
dörd, on beş, xeyli
azaz, min, çoxlu
az, çox , üç

546 Hansı frazeoloji birləşmədir?

İmtahanı uğurla verdi.

- Su torpağa can verirdi
Uzaqdan maşın gəlirdi
Top yola düşdü
O, bu gün dərsə gecikmişdi.

547 Feili bağlama sintaktik cəhətdən hansı cümlə üzvü olur?

təyin

- zərflik
mübtəda
xəbər
tamamlıq

548 Aşağıdakılardan hansı feilin təsriflənən formasıdır?

- oxuyur
gedərkən
oturan
yazılası
oxumalı

549 Biri məqsəd və intonasiyaya görə sadə cümlə növü deyil:

- əmr cümləsi
müxtəsər cümlə
nida cümləsi
sual cümləsi
nəqli cümlə

550 Biri sual cümləsidir:

- Sabah hamı dərəcə hazır gəlsin!
Bəs nə üçün mənim suallarına cavab vermirsən?
Şagirdlər yarışa yaxşı hazırlanmışdılar.
Səbr elə, kişi, nəhaq qan yerdə qalmaz!
Bu gün hava çox istidir.

551 Verilmiş cümlələrdən hansı nida cümləsidir?

- Sən nə yamansan, a buz! Adam yıxansan, a buz!
Ətrafi sakitlik bürümüşdü.
Əlaçı tələbələr mükafatlandırıldı.
Görəsən, onlar nə vaxt qayıdacaqlar?
Hamı susurdu, heç kim danışmırdı.

552 Cümlələrin hansı nəqli cümlədir?

- Uşaqlar, dərəcə hazırsınızmı?
Havadan baharın ətri gəlirdi.
Sən hamıdan gözəlsən, sevgilim!
Sən sus, danışma.
Qoy həmişə günəş olsun!

553 Qeyri-müəyyən şəxslə cümləni tapın:

- Dostu dar gündə sınaşırlar.
Toyda təbrik üçün mənə də söz verdilər.
Yıxılana gülməzlər.
Ailəmizdə təhsilə ciddi fikir verilir.
Ad günündə xaricdəki tanışlarım zəng vurub məni təbrik edirlər.

554 Müəyyən şəxslə geniş cümlə hansıdır?

- Dostumun böyük oğlu təhsil şöbəsinin müdürüdür.
Dünən məsələyə baxıldı.
Verilən tapşırıq vaxtında əməl edərək.
Həvəslə danışdım

Xəstəni sakitləşdirmək üçün xeyli əziyyət çəkdi.

555 And olsun yeri, göyü Yaradana! Cümlənin növünü tapın:

- adlıq cümlə
- şəxssiz cümlə
- qeyri-müəyyən şəxslı cümlə
- ümumi şəxslı cümlə
- müəyyən şəxslı cümlə

556 Ümumi şəxslı cümlə hansıdır?

Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərindəki mədəniyyət abidələrimizə xeyli ziyan vurmuşlar. Tariximizi, mədəniyyətimizi qorumağa borcluyuq.

- Adətimize görə, böyüyə də, qonağa da hörmət edirlər. Ölkəmizin ərazisində qədim insan məskənləri aşkar etmişlər. Qız qalasına bənzər təsvirləri Qobustan qayaüstü rəsmlərində də müəyyənləşdirmişlər.

557 Xəbəri frazeoloji birləşmə ilə ifadə olunan müəyyən şəxslı cümləni göstərin:

- Mənim tanrım gözəllikdir, sevgidir. Onun geri dönməməsi ananın qəlbinə toxunmuşdu. XX əsrin sonları idi. Mənim ondan gözüm su içmirdi. Qəbul imtahanları yaxınlaşır.

558 İsmi xəbərlı müəyyən şəxslı geniş cümləni göstərin:

- İstirahət gününün xoş saatları idi. Bu gün milli mənafe hər şeydən vacibdir. Xəstənin ümumi vəziyyəti yaxşıdır. Elçinin atasının dostları neft işçiləridir. Əldən qalan əlli il qalar.

559 Əvəzlık haqqında deyilənlərdən biri səhvdir:

- "filankəs" qeyrimüəyyən əvəzlıkdir
- "filan" təyini əvəzlıkdir
- Təyini əzlıklər ismi əvəz etmirlər.
- Əksər nitq hissələrini əvəz edə bilirlər.
- Bütün əvəzlıklər hallanı.

560 Aşağıdakılardan birində əvvəl sözü qoşma kimi işlənməmişdir:

- Dərsdən əvvəl hamı sinifdə idi.
- Hər şeydən əvvəl sağlamlıqdır.
- Bütün uşaqlar yarışdan əvvəl həyəcanlı idilər.
- Məndən əvvəl bir nəfər də var idi.
- Əvvəl düşün, sonra danış.

561 Qoşmanın xüsusiyyətlərinə aid deyil:

- Ayrılıqda heç bir suala cavab vermir
- Qoşulduqları sözdən sonra işlənilir
- Lüğəvi mənaya malik deyil
- Qrammatik mənə daşıyır
- Ayrılıqda cümlə üzvü olur

562 İstiqamət bildirən qoşmalara aiddir:

üçün,görə
● tərəf, qarşı
başqa,özgə
kimi,qədər
sarı,qədər

563 Səhv fikirdir:

Xüsusi isimlər böyük hərfə yazılır
İsmlər mənsubiyyətə görə dəyişirlər
● Bütün ümumi isimlər xüsusiləşə bilirlər
Coğrafi adlar xüsusi isimlərdir
İsmlər mübtədə vəzifəsində çıxış edirlər

564 Biri səhv fikirdir:

Miqdar sayları 3 yerə ayrılır.
Müəyyən miqdar sayları sadə və mürəkkəb olur
● Bütün saylar cəmlənir
Sıra sayları düzəltmə və mürəkkəb olurlar
Saylar həm sadə, həm düzəltmə , həm də mürəkkəb olurlar.

565 Feli bağlama şəkilçisi deyil:

anda2
● malı2
-madan2
alı2
araq2

566 Mürəkkəb cümlə hansıdır?

Məhbubə gülə-gülə anama nəsə deyir və zabıtə baxırdı.
● Bilirdim ki, o, mərd adamdır.
Müəllim gülərək Ramini bağışladığını bildirdi.
Havalər qızaraq qarı əritdi.
Atam bağçadakı gülləri suladı və dıblərini boşaltdı.

567 Mən daş daşyıb fəhləlik edirəm, sən sürücülük etməyi özünə ar bilirsən cümləsinin tərəfləri arasındakı mənə əlaqəsini müəyyənləşdirin:

bölüşdürmə
● qarşılaşdırma
səbəb-nəticə
zaman
ardıcılıq

568 Biri tabesiz mürəkkəb cümlənin tərəflərini bir-birinə bağlayan bağlayıcı ola bilməz:

● madam ki
amma
həm
gah
və

569 Külək əsdimi, yağış yağacaq cümləsinin növünü müəyyənləşdirin:

● zaman budaq cümləli tabeli mürəkkəb cümlə
səbəb-nəticə əlaqəli tabesiz mürəkkəb cümlə

zaman əlaqəli tabesiz mürəkkəb cümlə
həmcins mübtədali sadə cümlə
həmcins xəbərlə sadə cümlə

570 Tabeli mürəkkəb cümləni göstərin:

- Gəldinmi, başlayaq.
Gah işləyir, gah dincəlir
Görünür, duyuyq düşüblər
Danışdım, ancaq dinləmədilər
Yağış yağır, külək əsir.

571 Verilmiş tabesiz mürəkkəb cümlənin tərəfləri arasındakı mənə əlaqəsini müəyyənləşdirin: Dəli dövrən sürər, ağıllı vaxt gözlər.

- aydınlaşdırma
qarşılaşdırma
zaman
ardıcılıq
bölüşdürmə

572 Bəlkə anamın könlündən keçir ki, biz də kəndə gedib onunla bir yerdə olaq? (Ə.Vəliyev)Cümlənin növünü müəyyənləşdirin:

- Tabeli mürəkkəb cümlədir.
Tabeli mürəkkəb cümlədir.
Tabesiz mürəkkəb cümlədir.
Həmcins mübtədali sadə, geniş cümlədir.
Həmcins xəbərlə sadə, geniş cümlədir.

573 Monoloji nitq haqqında deyilənlərdən biri səhvdir:

- spontan nitq
mühazirə
debat
çıxış
məruzə

574 Biri nitqin mərhələsi deyil:

- fikri yekunlaşdırmamaq
mövzunu mənimsəmək
mövzuya aid ədəbiyyatın toplanması
ədəbiyyatdan nəticə əldə etmək
nəticə əsasında plan tərtib etmək

575 Aşağıdakılardan biri əfsanədir:

- “Göyçək Fatma”
“Pərvanə və od”
“Məlikməmməd”
“Cırtan”
“Ağ atlı oğlan”

576 Dərələrdən sel kimi, təpələrdən yel kimi ifadələri folklorun hansı janrında daha çox işlənir?

- dastanlar
nağıllar
atalar sözü və məsəllər

lətifələr
əfsanələr

577 Folklorun oxşar məzmunlu janrları hansılardır? I nağıl və məsəl. II ağılar və atalar sözləri. III holavarlar və sayacı sözləri. IV laylalar və oxşamalar

- II, III
- I, III
- III, IV
- II, IV
- I, IV

578 Hansılar folklorun lirik növünə aid deyil?

- bayatılar və ağılar
- əfsanə və lətifələr
- holavarlar və sayacı sözləri
- tapmacalar və yanıltmaclar
- laylalar və oxşamalar

579 Aşağıdakılardan hansı atalar sözü deyil?

- Yersiz gəldi, yerli qaç.
- Burada mənəm, Bağdadda kor xəlifə.
- Ağıl yaşda deyil, başdadır.
- Gülmə qonşuna, gələr başına.
- Bu günün işini sabaha qoyma.

580 Şifahi xalq ədəbiyyatının tarixən daha qədim sayılan janrı hansıdır?

- xalq dramları
- nəğmələr
- mahnılar
- tapmacalar
- dastanlar

581 Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himninin sözlərinin müəllifi kimdir?

- Hüseyn Cavid
- Əhməd Cavad
- Mikayıl Müşfiq
- Məmməd Araz
- Cəfər Cabbarlı

582 Natiq sözü digər hansı sözlə əvəzlənə bilər?

- məlumat verən
- çıxış edən
- danışan
- ritor
- söz söyləyən

583 Biri Azərbaycanın görkəmli natiqi deyil:

- Mir Cəlal Paşayev
- Əli Sultanlı
- Heydər Əliyev
- Mirzə Ələkbər Sabir
- Mikayıl Rəfil

584 Biri nitqə verilən tələb deyil:

- düzgünlük
- orijinallıq
- dəqiqlik
- bəlağət
- təbiilik

585 Allah amanında, uğur olsun kimi nitq etiketləri aşağıdakılardan hansına aiddir?

- alqış (xeyir-dua) etiketinə
- görüş etiketinə
- müraciət etiketinə
- ayrılma etiketinə
- görüş etiketinə

586 Normalara tabe olmayıb, fəaliyyət sahəsinin genişliyi ilə seçilir.

- bədii əsərlərdə yazıçının dili
- ədəbi dil
- şivə və dialekt
- xalq danışığı dili
- cənub dialekt

587 İstərdik ki, müharibədən sonra o öz evinə geri çevrilsin cümləsində ədəbi dilin hansı normaları pozulub?

- fonetik və qrammatik
- orfoepik və leksik
- orfoqrafik və leksik
- leksik və qrammatik
- qrammatik və fonetik

588 Nitq etiketlərinin məntiqi ardıcılığını tamamlayın:Həmişə ayaq üstə! Allah köməyiniz olsun!

- Hələlik!
- Çox mübarəkdir!
- Allah amanında!
- Allah razı olsun!
- Çox mübarəkdir!

589 Hansı nümunədə şəkilçinin bu cür işlənməsi ədəbi dildə orfoqrafik normaya uyğun deyildir?

- Qış getdi, yenə bahar gəldi.
- Dəli könül, gəl əylənmə qürbətdə.
- Keçər dövrən, belə qalmaz.
- Güşümdə sığadı, sinəmdə dağdı,Ağıllı unutmaz necə ki, sağdı.
- Aşığı, Yaxşı ölübdür,Dost inildər, yad ağlar.

590 Elə iş tut ki, nə şiş yanmasın, nə kabab . Cümlədə hansı norma pozulmuşdur?

- Heç bir norma pozulmamışdır.
- fonetik
- leksik
- qrammatik
- fonetik və leksik

591 Traktor kənd təsərrüfatında böyük əhəmiyyət oynayır cümləsində hansı norma pozulmuşdur?

- həm fonetik, həm qrammatik

qrammatik
fonetik

- leksik
həm leksik, həm qrammatik

592 Baş həkimin xəstəxana işçiləri və həkimlərlə keçirdiyi iclasdakı çıxışı natiqliyin hansı növünə aiddir?

akademik
bədii
siyasi

- inzibati-idarə
işgüzar

593 Professorun auditoriyada oxuduğu mühazirə natiqliyin hansı növünə aiddir?

siyasi
işgüzar
inzibati-idarə

- akademik
bədii

594 Nitq etiketlərindən hamısının alınma olduğu cərgəni göstərin:

xoş gördük, salam
iraq olsun, yaxşı yol
oğlum, bağışlayın, buyurun
● xudahafiz, əlvida, lütfən
cənab, mübarəkdir, qızım

595 Qonşuların hamısı onun gələcəyini eşitmişdilər cümləsində ədəbi dilin hansı norması pozulmuşdur?

fonetik
orfoepik
leksik
● qrammatik
leksik, orfoqrafik

596 Nitq etiketlərindən ibarət məntiqi ardıcılığı tamamlayın. 1) Allah amanında! 2) Xudahafiz! 3) Görüşənədək! 4) .....

Həmişə ayaq üstə.
Allah şəfa versin!
Sağlığınıza qismət olsun!

- Yaxşı yol
Mübarəkdir!

597 Nitq etiketi birləşməsinin əsas tərəfini hansı sözlə əvəz etmək olar?

forma
mədəniyyət
danışq
● yarlıq
danışq

598 Nümunədə ədəbi dilin hansı norması pozulmuşdur? Tarix utanmazmı yaratdığından? Dönüb keçmişinə baxmazmı İran?

fonetik və leksik
leksik bə qrammatik

fonetik

- qrammatik
- leksik

599 Bəndlərdən birində nitq etikətləri nin izahı verilmişdir:

ayrı- ayrı məhəlli söz və ifadələrin işlənməsi
ədəbi dildəki qeyri-normativ hallar
dildə yaranan yeni sözlər

- xalqın dilində onun milli təfəkkürünə, etnoqrafiyasına uyğun olaraq işlənen ifadələr əl-qol hərəkətlərindən istifadə etməklə nitq emosionallığının zənginləşdirilməsi

600 Uşaqların çoxu dünən yola düşdülər cümləsində ədəbi dilin hansı norması pozulmuşdur?

leksik və qrammatik

leksik

fonetik

- qrammatik

fonetik və leksik

601 Uyğunsuzluğu tapın:

mimika- üz əzələlərinin mənalı hərəkəti

jest – nitqə uyğun əl-qol hərəkətləri

- ritorika - ədəbi dilin normaları

nitq istisnaları- ədəbi dildəki qeyri-normativ hallar

nitq etikətləri-milli təfəkkürə, etnoqrafiyaya uyğun işlədilən ifadələr

602 Sözü fonetik tərkibinin, leksik mənasının və cümlənin qrammatik quruluşunun hamı tərəfindən qəbul olunan fəaliyyətinə deyilir:

nitq mədəniyyəti

nitq

dil

- norma

ritorika

603 Nizami Gəncəvi yaradıcılığının zirvəsi Xəmsə sayılır cümləsində ədəbi dilin hansı norması pozulmuşdur?

leksik və qrammatik

qrammatik

leksik

- orfoqrafik

orfoepik

604 Sırrını verməyir sirdaşa dünya cümləsində ədəbi dilin hansı norması pozulmuşdur?

fonetik və qrammatik

fonetik

leksika

- qrammatik

fonetik və leksik

605 Hansı bənddə qrammatik norma pozulmuşdur?

Mən də dincələcəyəm.

Bu əhvalat qələmə alınmalıdır.

Mən tarixi yerlərə səyahəti xoşlayıram.

- Hər iki şəxs məğlub olmayacağına inanırdılar.
Göydən üç alma düşdü.

606 Hansı cümlələrdə orfoqrafik normanın pozulması müşahidə olunur?1)– Şeylərini satmışam,- dedi, - görürsən, bala-bala ötürürəm içəri.2)Dur gedek, mənim şeylərimi ver, mən sənə kimi əclafnan oturmaram.3)Buzbulağa da qar yağıbmi, görəsən....?4)Təxirs özündədir, özün oturub sataydın.5)Bostanın böyründə bir əncir ağacı vardı, yarpaqları payızda da gömgöy olurdu.

1,2

2,5

1,5

- 2,4

4,5

607 Hansı cümlədə leksik norma pozulmuşdur?

Bir müddətdən sonra tufan sakitləşdi.

Avqustun isti günləri ötüb keçdi.

Qızıl payız gəlib çatdı.

- Quşlar nəcib nəğmələri ilə insanı valeh edir.
Cəmilə divanda oturub gəlinciyini oynadırdı.

608 Yazılı ədəbi dilin ilk nümunələri bunlar olmuşdur:1)dövlət sənədlərinin dili.2)müxtəlif məzmunlu plakatların dili.3)qəzetlərin dili.4)dövlət başçılarının məktublarının dili.5)elmi kitabların dili.6)bədii əsərlərin dili

3,4,5

1,2,3

2,3,5

- 1,4,6

4,5,6

609 Biri müraciət etiketidir:

mübarək olsun!

Allah rəhmət eləsin!

salamat qalın!

- bağışlayın!
yaxşı yol!

610 Şagirdlərin ikisi dərsə hazır gəlməmişdilər cümləsində ədəbi dilin hansı norması pozulmuşdur?

orfoqrafik

leksik

fonetik

- qrammatik

leksik, qrammatik

611 işə tez- tez gecikirsiz? cümləsində ədəbi dilin hansı norması pozulmuşdur?

fonetik və leksik

qrammatik

leksik

- fonetik

fonetik və qrammatik

612 ..... hər bir xalqın dilində onun milli təfəkkürünə, etnoqrafiyasına uyğun olaraq işlədilən ifadələrdir cümləsində nöqtələrin yerinə yazılmalıdır:

natiqlik
dil
nitq

- nitq etiketləri
nitq fəaliyyəti

613 Anam başımın yanında dua deyirdi cümləsində ədəbi dilin hansı norması pozulmuşdur?

orfoqrafik
qrammatik
fonetik

- leksik
leksik, qrammatik

614 Nitq istisnaları nədir?

üslublardan birinin ədəbi dildə aparıcı rol oynaması

- ədəbi dildəki qeyri-normativ hallar
ayrı-ayrı müəlliflərin nitqində köhnəlmiş sözlərdən istifadə edilməsi
ədəbi dil normasının pozulması
ədəbi dildəki qeyri-normativ hallar

615 Qrammatik normanın pozulduğu cümlələri göstərin: 1)Keçim qarayazı düzənliyindən, qatım qabağıma ilğımlarını. (İ.İsmayılzadə) 2)Yol azmışan bu payızın çənində, Ağacdələ, ağlın itib sənin də. (M.İsmayıl) 3) Cahandar ağa tufəngini çiyindən alıb çaxmağı hərlədi. 4)Kişi yola düşəndə dan yeri yenicə ağarırdı.

1.4

3.4

1,3

- 1.2
2.3

616 Çayçı tez-tez təzə çay düzəldirdi cümləsində ədəbi dilin hansı norması pozulmuşdur?

orfoqrafik
qrammatik
fonetik

- leksik
orfoepik

617 Aşağıdakılardan hansı orfoepik qaydaya aiddir?

sifətin çoxaltma dərəcəsini əmələ gətirən “tünd” sözünün defislə yazılması

“fənn” sözünə samitlə başlanan şəkilçi artırıldıqda qoşa samitlərdən birinin düşməsi

“sinif” sözünə saitlə başlanan şəkilçi artırıldıqda son saitin düşməsi

- “m” və “n”samitləri ilə bitən sözlərin tələffüzündə çıxışlıq hal şəkilçisinin –nan2 kimi işlənməsi
xüsusi isimlərin böyük hərflə yazılması

618 Dərsin yerini kitabınızda iz eləyin cümləsində ədəbi dilin hansı norması pozulub?

orfoqrafik və qrammatik
qrammatik
orfoqrafik

- leksik
orfoepik

619 Qulağıma haradansa bir səs toxundu cümləsində ədəbi dilin hansı norması pozulmuşdur?

leksik və qrammatik

orfoqrafik
orfoqrafik və leksik

- leksik

qrammatik

620 O, şiddətli adamdır cümləsində ədəbi dilin hansı norması pozulmuşdur?

leksik, orfoqrafik
qrammatik, leksik
yalnız orfoqrafik

- yalnız leksik

orfoepik, qrammatik

621 Mənə də çay tökün cümləsində ədəbi dilin hansı norması pozulub?

fonetik və leksik
qrammatik
fonetik

- leksik

leksik və qrammatik

622 Hansı bənddə leksik norma pozulmuşdur?

Çay tökülüb süfrəni ləkələdi.
Tarlada suvarma işləri başa çatdı.
Zəhmət olmasa, mənə bir stəkan çay süz.

- Gəzintidən yorğun qayıdan Ceyhun yerinə yıxılıb yatdı.
Yalvarma, yalvarma o cəllada sən!

623 Nitq etiketləri barədə yürüdülmən hansı fikir səhvdir?

Onlardan yerində istifadə səmimi münasibət yaradır.
Nitq etiketlərinə nitq yarlıqları da deyilir.
Müraciət etiketləri rəsmi və qeyri-rəsmi olur.

- Bütün nitq etiketləri müəyyən dövrdə işlənilib sonra ünsiyyətdən çıxır.
Nitq etiketləri nitq mədəniyyətinin mühüm göstəricisidir.

624 Natiqlik sənətinin əsas tələbləri sırasında verilənlərdən biri səhvdir:

- nitqin intonasiyasına uyğun əl-qol, baş və bədən hərəkətləri etmək
- mövzu haqqında geniş danışmaq
- dinləyicilər üçün anlaşılıq şəkildə danışmaq
- nitqə əvvəldən hazırlaşmaq
- nitq mədəniyyətinin əsas şərtlərinə əməl etmək

625 Nitqin düzgünlüyünün pozulması hansı səbəbdən yaranır? Ən tam olanı qeyd edin.

- sözlərin leksik mənasını bilməməkdən
- orfoqrafiya qaydalarına əməl etməməkdən
- dilin fonetik, leksik və qrammatik quruluşunu bilməməkdən
- dilin fonetik, leksik və qrammatik quruluşunu bilməməkdən
- orfoepiya qaydalarına əməl etməməkdən

626 Nitqin dəqiqliyi dedikdə, nə nəzərdə tutulur?

- fikrin ifadəsi üçün birbaşa tələb olunan sözlərin, ifadənin və ya cümlənin seçilməsi
- qrammatik normalara əməl olunması
- orfoqrafiya qaydalarına düzgün əməl edilməsi
- yalnız həqiqi mənada başa düşülən sozlərdən istifadə olunması

mücərrəd anlayışlardan istifadə edilməsi

627 Fel kökünə əvvəl sadə şəkil şəkilçisi, sonra isə qrammatik məna növünün şəkilçisi artırılmışdır. Hansı norma pozulmuşdur?

- orfoepik
- fonetik, leksik
- orfoepik, qrammatik
- qrammatik
- orfoepik

628 Nitqə aid əlamətlərdən biri səhvdir:

- Törəmədir.
- Şifahi və yazılı şəkildə mövcud olur.
- Dəyişkəndir.
- Fərdidir.
- Ünsiyyət vasitəsidir.

629 Bəndlərdən birində uzlaşma pozulsa da, qrammatik norma pozulmamışdır:

- Nəfəsi kəsildi, özünü yaxınlıqdakı işıq gələn evə catdırmağa tələsdi.
- Xalqın hamısı, demək olar ki, Yusif Sərraca qarşı idilər.
- Şagirdlərdən ikisinin cavabı müəllimi qane etmədi.
- Yenə öz yerində yuvarlanır ay.
- Dünyalar titrədi, ələmlər mayallaq aşdı, fələklər bir-birinə qarışdı. (C.Məmmədquluzadə)

630 XX əsrin 40-80 – ci illərində ümumişlək olub, indi tarixizmə çevrilən sözlər hansı cərgədə verilmişdir?

- samovar, demokratiya
- dürlü, qaynaq
- pioner, kolxoz
- sayru, nəsnə
- ayıtmaq, tanıq

631 Azərbaycan nümayəndə heyətinin üzvünün Avropa Şurasındakı çıxışı natiqliyin hansı sahəsinə aiddir?

- bədii natiqlik
- siyasi natiqlik
- inzibati-idarə natiqliyi
- işgüzar natiqlik
- akademik natiqlik

632 Fonetik normanın pozulduğu cümləni tapın:

- İşi dayandırmağı əmr buyurublar.
- Gələnlər bir azdan kor-peşman dağılışdılar.
- Bilənlər bilmiyənlərə desinlər
- Yeyərsən qaz ətini, görərsən ləzzətini.
- Könlüm quşu qanad çalmaz sənsiz bir an, Azərbaycan!

633 Biri orfoqrafik normanın pozulmasıdır:

- xüsusi isimlərin böyük hərflə yazılması
- söz ortasında yanaşı gələn iki müxtəlif kar samitdən ikincisinin cingiltili tələffüz olunması
- uzun saitli heca ilə vurğulu hecanın üst-üstə düşməsi
- sözə əvvəl leksik, sonra qrammatik şəkilçinin artırılması
- Roma rəqəmləri ilə yazılan sıra saylarından sonra “-c14” şəkilçisinin qoyulması

634 Nitq istisnaları (ədəbi dildəki qeyri- normativ hallar) hansı şəraitdə meydana çıxır? Düzgün fikirləri seçin: 1)öz dövrünü keçirmiş nitq vahidləri bu və ya digər üslubda ilişib qalanda, 2)cümlədə durğu işarələri düzgün qoyulmadıqda,3)yeni meydana çıxan nitq vahidləri bir müddət normativləşməyəndə,4)orfoepiya qaydalarına əməl edilmədikdə,5) qrammatik normalara etinasızlıq göstərildikdə

1,2,3

3,4,5

● 1,3

1,3,5

2,4

635 Onlar Xəmsəni dəfələrlə oxumuşlardı cümləsində hansı norma pozulmuşdur?

yalnız qrammatik

● orfoqrafik, qrammatik

yalnız orfoqrafik

yalnız orfoepik

yalnız leksik

636 Özləşmə anlayışına nələr daxildir? Biri səhvdir:

ədəbi dili başqa dillərin təsirinə məruz qalmaqdan xilas etmək cəhdi

● dildəki bütün alınma termin və şəkilcilərin Azərbaycan (türk) qarşılığı ilə əvəzlənməsi cəhdi

alınma sözlərin bəzilərinə qarşılıq tapmaq cəhdi

ədəbi dili etnik yaddaşına qaytarmaq cəhdi

alınma sözlərin milliləşdirilməsi cəhdi

637 Hansı cümlələrdə artıq sözlər nitqin mükəmməlliyinə nöqsan gətirir?1)Təriflər yalnız onları bəyənen insanları korlayır.2)Özünə hörmət etməyən başqalarına da hörmət etməz.3)Ümid qızıl kimidir, hec bir mühitdə paslanmaz.4)Nizaminin qəzəlləri, Nizaminin poemaları XX əsrin 40-cı illərində dilimizə tərcümə olunmuşdur.5)Boş-bikar oturmaq əvəzinə, başqasının qeybətini eləmək əvəzinə iş görsəydiniz, yaxşı olardı.

1,2,3

● 4,5

2,4,5

1,5

3,4

638 Sürüynən keçı gəlir,Saymışam üçü gəlir.Çıxağın tamaşaya , Yarımın köçü gəlir.Nümunədə ədəbi dilin hansı norması pozulmuşdur?

yalnız qrammatik

fonetik, leksik

● fonetik, qrammatik

yalnız leksik

yalnız fonetik

639 .... qeyri-türk mənşəli sözlərin əleyhinə yönəlir və məhz həmin sözlərə qarşılıq tapmaq cəhdindən ibarətdir.Nöqtələrin yerinə hansı söz artırılmalıdır?

qrammatika

● özləşmə

Azərbaycan lüğətçiliyi

nitq istisnaları, nitqin düzgünlüyü və dəqiqliyi

natiqlik

640 Ədəbi dil haqqındakı fikirlərdən biri yanlıştır:

Yazılı ədəbi dilin ilk nümunələri dövlət sənədlərinin, dövlət başçılarının məktublarının və bədii əsərlərin dili olmuşdur.

- Nitqlər, çıxışlar, mühazirələr və s. yazılı ədəbi dilə aiddir.
Ədəbi dil həm fonetik, həm leksik, həm də qrammatik normalara əsaslanır.
Ədəbi dilin yazılı və şifahi formaları var.
Şifahi ədəbi dil orfoepik normalara tabe olub, səslənən dildir.

641 Dilə aid edilən əlamətlərdən biri yanlışdır:

Mücərrəd işarələr sistemindən ibarətdir.
Dil əsasdır
Tarixən çox az dəyişikliklərə uğrayır.
Ünsiyyət vasitəsidir.

- Özünəməxsus quruluşu, ifadə imkanları yoxdur.

642 Düşmənlə aparılan ağır döyüşlərdən birində qəhrəmancasına vəfat etdi o . Cümlədə ədəbi dilin hansı norması pozulmuşdur?

- qrammatik
leksik, qrammatik
leksik
orfoqrafik
orfoqrafik, leksik

643 Jest sözünün izahı hansı cavabda daha dəqiq göstərilib?

- Düzgün nitq verilən şərtlərdən biridir.
Əl- qol hərəkətlərindən məqsəduyğun istifadə etməkdir.
Dialekt sözüdür.
Üz əzələlərinin mənalı hərəkətidir.
Razılıq bildirən nitq etiketidir.

644 Nitqə müəyyən emosionallıq, sözlə ifadəsi mümkün olmayan çalarları gətirən vasitələr: 1) satıra, 2) jest, 3) etiket, 4) alleqoriya, 5) mimika

- 2,3
2,5
1,2
3,4
3,5

645 Cümlədə söz sırasına əməl olunmasa, ədəbi dilin hansı norması pozular?

- fonetik
qrammatik
orfoqrafik
orfoepik
leksik

646 Bəndlərdən birində ədəbi dilin fonetik norması pozulub:

- Qafqaz dağlarının gözəl guşəsi, Vurğunam hüsnünə özüm, Qəbələ!
Doğrudan da, Məmdəli, qeyrət həlal olsun sənə!
Şairim! Aç, payla söz xəzinəni, Şeiriyyət ilhama çağırır məni.
Tariximə qara xətlə hicri, milady, Qılıncların qan ağzı ilə yazılmadımı?!.
Kim minir Qazaxın dilboz atını, Götürür toyların şal xalatını...

647 Biri qeyri-rəsmi müraciət etiketidir:

yoldaş
xanım
cənab
bəy
● qadası

648 Biri natiqliyin sahəsi deyil:

- işgüzar natiqlik
- inzibati-idarə natiqliyi
- publisistik natiqlik
- bədii natiqlik
- bədii natiqlik

649 Nitq normalarının tarixiliyi haqqındakı fikirlərdən biri səhvdir:

- Norma tarixi kateqoriyadır.
  - Dövr keçdikcə ədəbi dilin normasında əvvəlkindən fərqli müəyyən əlamətlər, keyfiyyətlər meydana çıxır. 1930-cu illərə qədər Azərbaycan ədəbi dilinin fonetikasında əlifbada xüsusi hərflə göstərilən “sağır nun” adlı səs var idi.
- Nitq normalarının tarixiliyi ədəbi dilin inkişafının, təkmilləşməsinin nəticəsidir.
Leksik normadan fərqli olaraq, ədəbi dilin fonetik və qrammatik normalarında dəyişiklik ləng gedir.

650 Fikirlərdən biri səhvdir:

- Lügətçilik dilçiliyin praktik sahəsi olub, lüğətlərin tərtibi prinsiplərini öyrənir.
  - Dialektologiya sözlərin mənşəyini öyrənir.
- Azərbaycan dilinin leksik normasının keyfiyyətini milli leksika müəyyən edir.
Şifahi ədəbi dil orfoepik normalara tabedir.
Rəmzi mənalardan ideoqrafik yazıda istifadə olunur.

651 Götürmür bizləri qəbir, Koroğlu, Səni bezdirmədi səbir, Koroğlu? Hardasan, umudum, ya bir Koroğlu, Qoşun yollarda qalıb (Akif Səməd) Nümunədə ədəbi dilin hansı normaları pozulmuşdur?

- leksik
- fonetik
- fonetik və qrammatik
- leksik və qrammatik
- fonetik və leksik

652 Dil və nitq haqqında deyilənlərdən biri səhvdir:

- Dil ünsiyyət vasitəsi olub, mücərrəd işarələr sistemindən ibarətdir.
- Nitq ünsiyyət prosesidir, bu və ya digər məlumatın ifadə tələbinə uyğun olaraq dilin ifadə imkanları əsasında meydana çıxır.
- Dil tarixən çox az dəyişikliklərə uğrayır.
- Dil əsasdır, nitq ondan törəmədir.
- Nitq dildən fərqli olaraq heç vaxt dəyişmişdir.